

Uṭup Ulil Unuura wi Markuṭ apiitun

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo Uṭup Ulil Unuura wi Markuṭ apiitun. Markuṭ aambi wo naṭaṣar Yetu, aṣë bi gakandër na Pawulu, abi lemp kak na Piyeer. Aka ptiinkna iko yi apiitun ṭi Piyeer anjaan abi kaṭup bañaan iko yi Yetu adolun ṭi mboṣ. Apiit wa pa banwoon baanwo bayuday, kadiimanaan baka kë na manjoonan Yetu awoon Abuk Naṣibaṭi. Markuṭ aṭup ṭi ulibra wi iko yi Yetu adolun na yi ajukanun bañaan, akak aṭiiniyaan pkeṭul na pnaṭa ṭi pkeṭ pi nul. Yetu ajukan bañaan na mnghina, ajeban bamaakal, adook ṛntaayi akuṭ ado iko iñonarënaan. Yetu aambi bi pwin biki bakjuukntënen ṭi ulemp, abi bi pjuukëṭ, kawul kaṭuṭul kalukna, bañaan batum bahilna babuur. Baweek biki bayuday bapoka adoo do kë bafiṇa. Ñaan andoli ankṭaṣun Yetu awo kabomandër mnghaj, ṭi ubaañsaani alun kawo ṭi mnlilan. »

Hënk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Yowan Nabattaar aṭup uko unklun kabi (1.1-8)
2. Batitmu bi Yetu na jibi Fatana akdoon na pguura ajuban (1.9-13)
3. Ulemp wi Yetu du Galilay (1.14–9.50)
4. Yetu apënnna Galilay pya Yeruṭalem (10.1-52)
5. Kanëm kabaañsaani ki Yetu ṭi umundu wi, pwayëṣ pi bawayṣulun na pkeṭul (11.1–15.47)
6. Yetu anaṭa ṭi pkeṭ (16.1-8)

7. Yetu apën awinana ti kadun ki baťaşarul (16.9-20)

*Yowan Nabattaar aţup uko unklun kabi
(Maci 3.1; Luk 3.1-6,15-18)*

¹ Ujuni wi Uţup Ulil Unuura unţiiniyaanun uko wi Yetu Krittü Abuk Naşıbaţi* wii wi. ² Jibi Naşıbaţi aţupun ti ulibra wi İtayi naţuparul apiitun:
« Tenan, dlun kayil nalempar naan ti kadunu,
abomanu bgah. »

³ Pdiim plon pahuuran du *pndiış aji :
“Nabomaan bgah bi Ajugun aklun kaţëpna,
nadolana ilël itool.” »

⁴ Hënk di di Yowan nabattaar apënu awinana du pndiış aji : « Nawutan pjuban, naţëlëş njbida, nado batitmu, Naşıbaţi aşë pënanan ipekadu. »
⁵ Bañaan bti biki ubeeka wi Yerutalem na utaak wi Yuda bti baya du a, aţup ipekadu yi baka, ado kë babattaar baka ti bdëk bi Yordan. ⁶ Yowan awohara kamişa ki babomanun na pfaal pi untaam wi pnkunkaali aşë tan katël ti blank ; aji de nguul na mnob. ⁷ Aji ţup kaji : « Ńnaan ankmbiin ti kafet naan adëm apelën maakan, kë mëndoo ñoom ñoom kanup pfënëşa işapaat. ⁸ Nji dbattaaran na meel, kë ul aşë lun kabattaaran na Uhaaş wi Naşıbaţi. »

*Batitmu bi Yetu
(Maci 3.13-17; Luk 3.21-22)*

⁹ Wal mënţan wañ, Yetu apënnu ubeeka wi Nataret du Galilay abi yeenk batitmu ti kañen ki Yowan du bdëk bi Yordan. ¹⁰ Wal wi akpënu

* **1:1** Abuk Naşıbaţi : Npiit nji njaanwo ti nlibra nlon. ☆ **1:2** Malaki 3.1. ☆ **1:3** İtayi 40.3.

ti meel aşë win bați kē bahaabşaa, kē Uhaaş wi Naşibați uşë wala ti a awo ji ubalab ufaatal. ¹¹ Kē pdiim plon pašë pēnna bați aji : « Iwi, iwoonj Abuk naan, dñalu maakan, dmaganu. »

Fatana ala pguur Yetu du pndiiş
(Maci 4.1-11; Luk 4.1-13)

¹² Wi uko wañ uţëpañ ţëp, kē Uhaaş wi Naşibați uşë ya na Yetu du *pndiiş. ¹³ Awo da ŋnuur iñeen ŋbaakër kē Fatana akdo na pguura ado buţaan. Yetu awo da ţań na ŋko ŋi uţeeh, kē ŋwanjut ŋaktënka.

Yetu ajun pjukan

¹⁴ Wi uko wañ uţëpuñ, bamob Yowan, kē Yetu aşë ya Galilay aţiiniyaan Uţup Ulil Unuura wi Naşibați. ¹⁵ Aţiini aji : « Unuur ubani, Pşih pi Naşibați pañogi, nawutan pjuban, naţëlëş ŋbida, nakak nafiyaar Uţup Ulil Unuura. »

Yetu adu batuh babaakër

¹⁶ Unuur ulon wi Yetu akpoşuñ ti kabañ ki bdëk bi Galilay, aşë win Timoñ na Andre aţa'ul kē bakfël bridiya du bdëk : bawo batuh. ¹⁷ Kē Yetu aşë ji na baka : « Naţaşaan, dkakanan batuh bañaan. » ¹⁸ Ti dko mēnt, kē babi duk duk iridiya yi baka aţaşa.

¹⁹ Wi ayaan alow btiışu, awin Yakob na Yowan babuk ñiint alon i katim ki Febede, kē bawo ti bţeem aboman iridiya yi baka. ²⁰ Adu baka ti dko mēnt, kē baduk Febede aşin baka ti bţeem na balemparul, aţaşa.

Yetu ajukan du Kapernawum abot ajeban ñiint i untaayi uneejun
(Luk 4.31-37)

²¹ Yetu na baťaşarul baya du ubeeka wi Kaper-nawum. Ți *unuur wi pnoorfën wi bayuday kē așë ya aneej du *katoh kañehanaani ajukan. ²² Bañaan banktiinkulun bañonar Ți pjukan pi nul, ajukan na pdiim pi nașih, aankdo ji *bajukan bgah bi *Moyit.

²³ Wal mënt, Ți dko di bawoon ñiint alon i untaayi uneejun awo da ; ahuuran aji : ²⁴ « Ay, iwi Yetu i Nataret we wi ŋkaarun ba? Ibi bi ptokun i? Dme ñaan i iwoon: iwo ñaan nayimanaan i Nașibați ayilun. » ²⁵ Kē Yetu așë lëbar na wa aji : « Yompaan mntum, pënan Ți ñiint i. » ²⁶ Kē untaayi ușë șëŋ șëŋan maakan ñiint i uneejun, așë wuuk pdiim pweek apën Ți a. ²⁷ Bammaarun bti bañonar fuț așë Țiini na batënt baka aji : « We wi? Pjukan phalu pii pi, panwoon ji pi nașih! Aji Țiini na ŋntaayi ŋatiinka! » ²⁸ Ți dko mënt, kē katim ki Yetu kașë pënala aniink Galilay.

Yetu ajeban anin ahar Timon

²⁹ Wi bapënan pën Ți *katoh kañehanaani ki bayu-day kē Yetu așë gakandër na Yakob na Yowan aya uko bi Timon na Andre. ³⁰ Ñaat anin ahar Timon apiint, kē uleef uyik na a maakan. Wi Yetu abanan ban kē bașë Țupa. ³¹ Yetu abi añaoga, amëbana Ți kañen, anațana, kē uleef ubi joobët joobët na a, kē anața awul baka iko ide. ³² Na utaakal, wi unuur ujutun, kē bașë Țij Yetu bamaakal bti na biki ŋntaayi ŋaneejun. ³³ Ubeeka bti uyitiir Ți plëman pi katoh. ³⁴ Ajeban bamaakal bti, bantumi abot apaț mmaak. Adook kak ŋntaayi ŋtum, așë wo aandinan ŋa ŋațup, Țiki aanjal ŋayuuj uko wi awoon.

Yetu amena apën ti Kapernawum așë ñaay na Galilay ajukan

³⁵ Na nfa kub, wi bdëm bahumuñ nwoo, kē Yetu așë nața apën. Aya du dko dangaaguñ aňehan Nașibați. ³⁶ Timon na biki bagakandëruñ kē bașë pën pla'a. ³⁷ Wi bawinuluñ așë ji na a : « Bañaan bti bala'u. » ³⁸ Kē așë ji na baka : « Nabiin nja du ntanka nmpați nañnoguñ dko di, dwo i kațij baka kak Uțup Ulil Unuura : Pțup Uțup Ulil Unuura pakaan kē mbii. » ³⁹ Kē așë țep ti Galilay bti ațup Uțup Ulil Unuura ti itoh iňehanaani abot adook ntaayi.

*Yetu ajeban namaak bdoo
(Maci 8.1-4; Luk 5.12-16)*

⁴⁰ Unuur ulon, namaak bdoo alon abi ti Yetu akooța, anup aji na a : « Woli inali, iňinan kakakanaan njint†. » ⁴¹ Yetu kē așë ñagi'a, atar kañen abana așë ji : « Aa, dñali, kakan ijinț. » ⁴² Ti dko mēnt kē pmaak pi bdoo papën ti a kē akak ajint. ⁴³ Yetu aji na a ațiiș așë lēbar na a aji : ⁴⁴ « Wutan kațup nin ñaan uko unțepuñ, țaraan iya iwinana du națenjan Nașibați ibot ido bțenjan bi Moyit ajakuñ pa bañow bi nu, kadiimanaan bañaan bti kē ijebi. » ⁴⁵ Kē ul, wi apēnan pën așë jun pțup bañaan bti uko undoluluñ, aniinkan uko unțepuñ dko bti, kē Yetu aando hil ppën kawinana ti nbeeka. Aji pën kaya du dko dangaaguñ, bañaan bașë kapēnna dko bti kabi ti a.

† **1:40** Ti bgah bi bayuday, namaak bdoo ațop ti kadun ki Nașibați.

2

*Yetu ajeban ñiint naṭakmaan apēnana ipekadu
(Maci 9.1-8; Luk 5.17-26)*

¹ Wi ηnuur ηlon ηaṭepun kē Yetu aṣē kak du ubeeka wi Kapernawum. Kē bañaan baṣē tiink kē abii, awo du katoḥ. ² Pntuk pi bañaan payitiir da atum kē dko dnaṭ daando wo ṭi plēman. Kē Yetu aṣē ṭup baka Uṭup wi Naṣibaṭi. ³ Baṭija ñiint naṭakmaan i biint babaakēr bamēbanun. ⁴ Kē baṣē wo baanhil pṭija te du Yetu ṭiki bañaan batumi, aṣē paya du uṣan aboolēṣ dko dantaanun na di Yetu awoon, aṣē walan kajiiñ ki ñiint naṭakmaan apiintun. ⁵ Wi Yetu awinun pfiyaar pi bañaan bukun bafiyaarulun, aṣē ji na naṭakmaan : « Ñiintu, ipekadu yi nu ipēni. »

⁶ Kē *bajukan Bgah balon baṣē ṭo du dko mēnt aṣē ṣal aji : ⁷ « Hum di di ñiint i aṇoomun aṭiini hēnk? Akar Naṣibaṭi! In ahilanun kamiir ñaan ipekadu bē mēnt Naṣibaṭi a ṭaṇ? »

⁸ Ṭi dko mēnt, kē Yetu ammeen ṇsal ṇi baka aṣē ji na baka : « we ukaan kē nakṣal hēnk ba? ⁹ We uyojnun ba, pji na naṭakmaan “Ipekadu yi nu ipēni” kēme “Naṭiin ijej kajiiñ ki nu ipoṣ”? ¹⁰ Natenan, nabaan ame kē *Abuk Ñiint aka mnhina mi ppēnan ipekadu ṭi mboṣ. » Wal mēnt kē Yetu aṣē ji na ñiint anṭakmun: ¹¹ « Dji inaṭa, ijej kajiiñ ki nu, itiiṣ katoḥu. » ¹² Ṭi dko mēnt kē ñiint anaṭa ajej kajiiñ ki nul aṣē pēn ṭi kadun ki bañaan bti. Bañaan bti baṇonari aṣē dēman Naṣibaṭi aji : « Nēmnaan kawinara iko itēnt yi. »

*Yetu adu Lewi
(Maci 9.9-13; Luk 5.27-32)*

¹³ Uyaaş ulon kak Yetu aya du umban wi bdëk. Kë bañaan batum başë ji baya du a, ajukan baka.

¹⁴ Wi aktepun, awin Lewi abuk Alfe kë aţo du dko dlukni daaşa di aklempnun, aşë ji na a : « Țaşaan » kë Lewi anaţa aţaşa.

¹⁵ Yetu awo Ți pde du uko Lewi, kë bakobraar daaşa batum na bañaan balon batum biki bajaan badu bado buţaan başë wo da ade na a, ul na baţaşarul ; hënk di bajaan batum kaţaşa.

¹⁶ *Bajukan Bgah banwoon Ți pntuk pi bafaritay wi bawinun kë Yetu akde na bakobraar daaşa na biki bajaan bado bawuţaan aşë ji na baţaşarul : « we ukaan kë akde na bakobraar daaşa na bado buţaan? »

¹⁷ Yetu kë aşë tiink uţup wi baka aşë ji : « Mënt bañaan banwoon bajeş banumiin nakuraar, bamaakal banumi'ulun. Mëmbi bi pdu banşalun aji bawo batool, dbi pdu bado buţaan. »

*Yetu aȚiiniyaan pyiman
(Maci 9.14-17; Luk 5.33-38)*

¹⁸ Baţaşar Yowan na biki bafaritay bawo Ți pyiman, kë bañaan balon başë bi aji na Yetu : « Baţaşar Yowan na biki bafaritay baji bayiman, kë we ukaan kë biki nu başë wo baanji bayiman ba? » ¹⁹ Kë Yetu aşë teem baka aji : « Banoh naniim baanhil kayiman wi naniim ahumun na baka di? Nnuur bti Ți naniim akwoon na baka, baankhil pyiman. ²⁰ Nnuur Țalun kaban, wi naniim akjejaniin, Țnuur mënt bayiman. ²¹ Nin ñaan aanji bam kamişa kaţaf na kalëmënt kahalu, woli ado han kalëmënt kahalu katow kaţaf, dko dantowiin dabaa haan haan maakan. ²² Kë nin ñaan aanji Țu

poot phalu ti n̄buuli n̄taf, woli ñaaŋ ado haŋ poot kafom n̄buuli, poot na n̄buuli n̄atoka. Ñaaŋ aji wo kaŋu poot phalu ti n̄buuli n̄halu! »

*Yetu awoon Ajug unuur wi pnoorfën
(Maci 12.1-8; Luk 6.1-5)*

²³ Unuur ulon wi pnoorfën Yetu amuur n̄teeh ni n̄deey, kē baŋaŋarul baŋe wuur ŋa kadoh. ²⁴ Kē bafaritay balon baŋe ji na a : « Tenan, we ukaan kē baji bado uko wi bgah baneenanun pdo ti unuur wi pnoorfën ba? »

²⁵ Yetu ateem baka aji : « Naambaan kaleyiira uko wi Dayiŋ adolon wi ul na batēntul bawoon ti kanuma kē ubon ubot ade baka i? ²⁶ Jibi aneejun du katoh ki Naŋibaŋi* ti wal wi Abiyatar awoon naŋih i baŋen, ajeŋ ipoom ade abot awul banwoon na a kē badee. Ipoom mēnt yi badolon pa bŋen bi Naŋibaŋi, yi baŋen ŋaŋ bakaan na pde. » ²⁷ Kē Yetu aŋe kak aji na baka : « Unuur wi pnoorfën udolana pa ñaaŋ, mēnt ñaaŋ adolaniin pa unuur wi pnoorfën. ²⁸ Hēnk, *Abuk Ñiint awo Ajug unuur wi pnoorfën. »

3

Yetu ajeban ñiint aŋtakmun kaŋen

¹ Yetu akak aneej du *katoh kaŋehanaani, kē ñiint alon aŋtakmi kaŋen aŋe wo da. ² Baŋaan baten Yetu bnuura me ajeban ti unuur wi pnoorfën, baŋe baka wal mēnt uko utapara. ³ Yetu kē aŋe ji na ñiint aŋtakmun kaŋen : « Naŋiin inaŋ ti ptoof. »

* **2:26** Ti wal wi Dayiŋ, kaloona kajaan kadiiman kē Naŋibaŋi awo da. Kul ki ki bajaan bado katoh ki Naŋibaŋi.

⁴ Ahepar baka aji : « We wi bgah bajakun ñaan ado ti unuur wi pnoorfën ba? Bnuura këme buṭaan? Pbuuran ñaan këme pfiṇa? » Kë başë yomp.

⁵ Yetu aten baka ayitan aşë deebaṭ abot ajooṭan ṭiki baanji baṇaga. Wi wi aṣaan aji na ñiint: « Taran kañen » kë atar ka, kañen kë kajeb na a. ⁶ Wi bafaritay bapënan pën aşë yitiir na baṭaşar Herod balon alaṭar jibi bakdoli kadoo kafin Yetu.

Yetu adat banjañan iñeen na batëb

⁷ Yetu apën aya agaag na baṭaşarul du umban wi bdëk. Pntuk pweek paṭaşa : Bapënnna utaak wi Galilay, na wi Yuda, ⁸ ubeeka wi Yerutalem, utaak wi Idume, ṇṭaak ṇi umban wundu wi bdëk bi Yordan na ṇntanka ṇi ṇmban ṇi ṇbeeka ṇi Tir na Tidon. Babi bti ṭi a ṭiki batiink uko wi adolon.

⁹⁻¹⁰ Jibi Yetu akjebanun bañaan batum, bamaakal bti kë başë wuukar ala pbana, kë aşë ji na baṭaşarul babomana bṭeem, bañaan bawutna kapëm pëmana. ¹¹ Bañaan biki ṇntaayi ṇaneejun baji wonṭi bawina, başë jot kanup ṭi kadunul kahuuran kaji : « Iwo Abuk Naşibaṭi! » ¹² Kë aşë ji lëbar na ṇa kaneenan ṇa pṭup ñaan i awoon.

¹³ Yetu apaya du pnkun aşë du biki adaton, kë babi ṭi a. ¹⁴ Ṭi baka adat bañaan iñeen na batëb pa bawo na a, abot alun ayil baka pṭup Uṭup wi Naşibaṭi. ¹⁵ Akak awul baka phina pi pdook ṇntaayi. ¹⁶ Bañaan iñeen na batëb biki Yetu adaton biki biki : Timon j aṭuun katim ki Piyeer, ¹⁷ Yakob na Yowan babuk Tebede biki awulun katim ki Bowarneget uwoon babuk kamparantant ; ¹⁸ Andre, Filip, Bartolomi, Maci, Tooma, Yakob abuk Alfe, Tade, Timon

i bajaan badu nagutar utaak, ¹⁹ na Yuda Itkariyot ambiin adek Yetu kafet.

Yetu ateem banklaʔulun

²⁰ Yetu akak du katoh kē bañaan batum kak babi ayit, ul na baʔaʃarul baando hilan pde. ²¹ Wi bayiʔul batiinkun uko mēntan wan, aʃē biirada, ʔiki baji ayilaa.

²² Kē *bajukan Bgah bampēnnun Yerutalem bakji : « Beltebul aneej ʔi a, mnhina mi uweek wi nntaayi mi mi ajaan adookna nntaayi. »

²³ Kē Yetu aʃē du baka ahoñ na baka aji : « Hum di di Tatana ahilun kadook uleeful? ²⁴ Woli bañaan biki pʃih banom apulad, pʃih mēnt paan-hilan kanaʔ. ²⁵ Woli bañaan biki katoh kaloolan banom apulad, katoh mēnt kaankhil kanaʔ. ²⁶ Kē woli Tatana agut lah na bkowul, apulad, aanhil kanaʔ, wi nul ubaa. ²⁷ Kē nin ñaan aʃē wo aanhil pnēej du katoh ki ñiint ammēgaʔun, kajej bka bi nul kē aandun atana. Woli ado han aʃē jej bka bi katohul. ²⁸ Na manjoonan, dʔupan, Naʃibaʔi ahilan kamiir bañaan ipekadu na nʔup nʔwuʔaan ʔi baktupun ʔi a, woli ʔadoo tum. ²⁹ Kē ñaan aʃale ʔup buʔaan ʔi Uhaaʃ wi Naʃibaʔi nin Naʃibaʔi aankmiira : ajuban pʔuban panwoon paankba. » ³⁰ Aji na baka han ʔiki baji untaayi uwo ʔi a.

Bayiʔ Yetu biki mnfaʔan

(Markut 3.31-33; Maci 12.46-50; Luk 8.19-21)

³¹ Anin na baʔa Yetu banaʔ du bdig aʃē do kē badu'a. ³² Bañaan batum baʔo afooya, kē baʃē ji na a : « Tenan, naan na baʔa'u bawo bdig, bala'u. »

³³ Kē aʃē teem baka aji : « In awoon ni na baʔa naan ba? » ³⁴ Aten bañaan banʔoon ayitan, aʃē ji

: « An nawoon ni na baŋa naan. ³⁵ Ñaan ankdolun uko wi Naŋibaŋi anjalun awoon abuk paapa na ni. »

4

Uhoñ wi nagur ndeey

(Maci 13.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Byaaŋ blon kak Yetu awo ti pjukan du kakab bdëk. Bañaan batum kë baŋe yit aña, batum ptum paŋ kë adoo paya aŋo ti bteem banwoon ti bdëk. Bañaan bti bawo du pkay. ² Kë aŋe tēpna ti uhoñ aŋup baka iko itum. Ti pjukan pi nul aji na baka : ³ « Natiinkan. Najaar apēn pgur ndeey. ⁴ Wi akgurun ndeey kë nlon ŋaŋe jot ti bgah ; kë ŋkat ŋabi ade ŋa bti. ⁵ Kë nlon ŋajot du dko di mmlaak di mboŋ manwoon maantumi. Kë ŋanaŋa ti dko mēnt ŋiki mboŋ maankēŋ da. ⁶ Wi bnuur banaŋiŋ atēr ŋa, jibi ŋawoon ŋaanwo na intaan, kë ŋalewi. ⁷ Nlon ŋajot ti dko di iyiw, kë iyiw idēm afiiklēm ŋa kë ŋaambuki. ⁸ Nlon kë ŋajot ti mboŋ mnuura, anaŋa adēm, awul ndeey. Blon baji bawul mbuk iñeen ŋwajanŋ, blon kawul mbuk iñeen paaj, blon kak mbuk iñeen week. » ⁹ Yetu akak aji : « Ankaan ibaŋ itiinki, atiinkan! »

We ukaan kë Yetu aji hoñ?

¹⁰ Wi Yetu apēnun agaag, banfooyulun na banjañan iñeen na batēb bawo ti phepara ti uhoñ wi ajaan ahoñ. ¹¹ Kë aŋe ji na baka : « An, baŋenan kë name uko ummeniŋ wi Pŋih pi Naŋibaŋi. Kë pa biki bdig ti uhoñ wi wi nji kaŋupun na baka. ¹² Hēnk, woli badoo ten baankwin, woli badoo tiink, baankte hēnk baanktēlēŋ ŋbida,

Naşibaŋi aşë wo aankmiir baka ipekadu. »☆

¹³ Yetu aji na baka : Naamme uko wi uhoñ wi ujakun? Kë hum di di nakmeen uhoñ bti wi nji kalun kahoñ ba? ¹⁴ Nagur ndeey, Uŋup wi Naşibaŋi wi wi aktepiin. ¹⁵ Bañaan balon bawo ji bgah bi Uŋup ujutun, wi bantiinkan tiink Uŋup, kë Fatana aşë ban apënan uŋup wi batepiin ŋi baka. ¹⁶ Kë balon bawo ji dko di mnlak di ndeey njotun, bayeenk ŋi dko mënŋ Uŋup na mnlilan, ¹⁷ aşë wo baanka intaan, baanji baŋjan kaliintan. Wi Uŋup ukŋu'an ŋu bajun pnooran baka këme phajan baka baji babi wutan wutan. ¹⁸ Banwoon dko di iyiw, bajaan batiink Uŋup, ¹⁹ kë manŋaaf, pyok panjaan pafooyan bkow, na pñeebar iko itum nşşë fiiklën Uŋup kaneenan wa pbuk. ²⁰ Banwoon mboş mnuura, bajaan batiink uŋup, kadinan wa, kaşë buk ndeey. Alon aji buk ndeey iñeen njawant, alon ndeey iñeen paaj, alon iñeen week.

*Uhoñ wi unkaniya
(Luk 8.16-18)*

²¹ Yetu akak aji na baka : « Baji batehan unkaniya kaşë fëŋ wa na kakana këme kaŋu wa ŋi kalişa uteeh i? Mënŋ ŋi bko duuŋ di di bajaan baŋu wa i? ²² Uunka nin uko ulon ummeniin unwoon uunkmeetana, unhankaniin unwoon uunkpën bdig kameetana. ²³ Ankaan ibaŋ itiinki atiinkan! »

²⁴ Akak aji na baka « Nadoon kaşalntën bnuura uko wi naktiinkun, balun kaniiban na kaniibi ki najaan naniibna kadoo kapelan. ²⁵ Bawul ankaan, kë anwoon aankaa, bateh uko wi adoon aka. »

☆ **4:12** Itayi 6.9-10.

Uhoñ wi ndeey ñanjaan ñanaña bdi di ña

²⁶ Yetu akak aji : « Hënk di Pših pi Našibaŋi pa-woonj: woli ñaan agur ndeey, ²⁷ aŋoyëntle na utejan këme anaŋa na nfa, ndeey ñaji ñakub kadëm bë aanji me jibi ñadoli do. ²⁸ Mboş ŋi uleef wi ma manji manjun kabuk ujaagal, kabaa wul ibëb, ndeey ñaşë pën ŋi ya. ²⁹ Wi ndeey ñakayan kay başë jun pkaaw ña, ŋiki kakit kabani. »

Uhoñ wi pbuk pmpoŋi

(Maci 13.31-32; Luk 13.18-19)

³⁰ Yetu akak aji na baka : « We wi ñëknaamntënuŋ na Pših pi Našibaŋi këme na uhoñ uhoŋ wi ñkyuujnuŋ pa? ³¹ Panaam ji pbuk pampoŋëttaanuŋ ŋi mbuk mi mboş bti. ³² Woli batepi pa, paŋi panata, kawo bgof bandëmnun ŋi ugof untëpiin ŋi unkindaar, inah yi ba iji idëm, kë ñkat ñado ji ñahil pdo intan yi ña ŋi blifi. »

³³ Yetu aji ŋup iko itum itënt yun ŋi uhoñ, kaŋupna na bañaan bahilna bawat ibaŋ ŋi uko wi akjakun.

³⁴ Aji ŋiini na baka ŋi uhoñ ŋaŋ ašale gaag na baŋašarul aji piban baka wa bti.

Yetu aŋaŋan ukëk

(Maci 8.18,23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Utaakal wi unuur mënt Yetu aji na baŋašarul : « Najoh nya bdëk umban wundu. » ³⁶ Baŋašarul baya na a ŋi bŋeem bi awoon aduk pntuk pi bañaan. Iŋeem ilon ikak awo na baka. ³⁷ Kë ukëk uweek uşë naŋa kë ñmaaron ñafël meel du bŋeem, kë bado jun pŋum. ³⁸ Kë Yetu aşë ñoyënt wal mënt ŋi kafet ki bŋeem apaf bkow ŋi pbulja. Kë başë huma aji : « Ajugun, iindo haajala, ñket? » ³⁹ Kë aşë ten, alëbar na uyook akuŋ aji na bdëk : « Yompan, tiiman. » Uyook kë

unaŋi, kē dko dayompandēri. ⁴⁰ Yetu kē ašē ji na baka : « we ukaan kē nalēnk hēnk ba? We ukaan kē naanfiyaari ba? » ⁴¹ Kē bašē lēnk maakan ašē ɬupar aji : « In awi ba, kē uyook na meel ɲadoo ji ɲatiinka? »

5

*Yetu ajeban ɲiint i ɲntaayi ɲaneejuŋ
(Maci 8.28-34; Luk 8.26-39)*

¹ Baban bdēk umban wundu, du utaak wi Genateret. ² Wi Yetu awaliyan wala ɬi bteem, kē ɲiint alon ampennun du pnguran i untaayi uneejuŋ ašē bi ɬi kadunul. ³ Pnguran pawoon katohul, kē nin alon aanhil ptana udole wo na mnkorentu ma. ⁴ Nyaaš ɲtum aji wo na ifeeru ɬi ihoɬ babot katana na mnkorentu, kē ašē ji marana maran ma kabot kakit ya, kē nin alon aanhil pkakana adoom. ⁵ Aji bi duka duka du pnguran na inkun, kawuuhar, kapiharēn uleef na mnlaak.

⁶ Wi awinun Yetu du kalowan, ašē ɬi, abi anup ɬi kadunul ⁷ ašē huuran na pdiim pweek aji : « We wi ɲkaarun ba, Yetu Abuk Našibaɬi *Andēmun Maakan? Dkooɬu kooɬ tenan ɬi Našibaɬi, kha-janaan. » ⁸ Aji han ɬiki Yetu aji na untaayi upēn ɬi ɲiint.

⁹ Yetu akak ahepara aji : « Katimu kawo hum? » Kē ateem aji : « Pntuni pawoon katim naan, ɲtumi. » ¹⁰ Kē ɲašē kooɬa maakan awut kadook ɲa ɲalow utaak.

¹¹ Kē ušē ka ɬi pnkun batani bweek bi ɲnkuma ɲankšufuŋ. ¹² Kē ɲntaayi ɲašē kooɬ Yetu aji : « Wutun ɲya ɲneej ɬi ɲkuma ɲuŋ. » ¹³ Kē adinan ɲa.

Kë n̄ap̄en, aneej ʔi n̄kuma. Batani kē bašē pēnna du pn̄kuŋ ajot du bd̄ek. N̄kuma n̄jawo iñeen-week n̄yaaš iñeen n̄tēb (2000). N̄ayoorā b̄ti.

¹⁴ Bayeŋ n̄kuma kē bašē ʔi aniinkan uko wi baw-inuŋ du ubeeka na n̄ntanka. Bañaan̄ kē baya pten uko un̄tēpuŋ. ¹⁵ Babi ʔi Yetu ašē win ñiint̄ i pntuni pi n̄ntaayi paneejuŋ kē aʔo awohara, akak ñaan̄, kē bašē lēnk. ¹⁶ Banwinuŋ uko un̄tēpuŋ bakakalēš uko undoluŋ ñiint̄ mēnt̄ na uko wi n̄kuma. ¹⁷ Wal mēnt̄ kē bašē kooʔ Yetu ap̄en ʔi utaak wi baka.

¹⁸ Jibi Yetu akpayiin̄ ʔi b̄teem, ambiin̄ aneeja kē ašē kooʔa pa pduka na a. ¹⁹ Yetu aandinana wa ašē ji na a : « Kakan katohu, yaan du bayiʔu iʔup baka uko b̄ti wi Ajugun adooŋ pa iwi, jibi añagi'iin̄. »

²⁰ Kē aya niinkan uko wi Yetu adoluŋ pa a ʔi Utaak wi N̄beeka Iñeen. Kē bañaan̄ b̄ti bašē ñon̄ar.

Yetu anaʔan abuk Jayirut ʔi pkeʔ abot ajeban ñaaʔ alon̄

(Maci 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹ Yetu akak umban̄ wundu na b̄teem. Kē bañaan̄ batum bakak ayit añoga ʔi kakab bd̄ek. ²² Hēnk, kē naweek alon̄ ʔi biki *katoh kañehanaani ki bayuday i katim kawoon̄ Jayirut ašē bi. Wi awinuŋ Yetu, abi ajot ʔi ihoʔ yi nul, ²³ akooʔa maakan aji : « Abuk naan̄ ñaaʔ amaa adoo ñogan pkeʔ, biin̄ ipafa iñen ahilna ajeb awut kakeʔ. » ²⁴ Yetu agakand̄er na a, pntuk pweek kē pašē ʔaša, ap̄em pēmana.

²⁵ Kē ñaaʔ alon̄ anwoon̄ na pmaak pi ptula pñaak n̄šubal iñeen na n̄tēb ašē wo na baka. ²⁶ Ahaj maakan ʔi iñen yi bakuraar batum, atok bka bi nul b̄ti bē aanwin nin uko ulon̄, kē pmaak pabaa dēm dēm pya. ²⁷ Wi atiinkuŋ kē bakt̄iiniyaan uko wi Yetu,

kë ašë bi neej ʔi pntuk, abi ʔi kafet ki Yetu aban kambiint ki kamiša ki nul. ²⁸ Aji ʔi ušalul woli adoo hil aban kamiša ki nul, abi jeb jeb. ²⁹ Wi abanuŋ kamiša ki Yetu, kë pñaak pabi ʔaŋ ʔaŋ, kë atiink ʔi uleeful kë ajebi.

³⁰ Wal mēnt kak kë Yetu ašë tiink phina plonj kë papēn ʔi a. Awugša ʔi pntuk ašë ji : « In abannuŋ imiša? » ³¹ Baṭašarul baji na a : « Iwin kë pntuk pakpēm pēmanu, kë ibaa hepar ñaan ambaniin? »

³² Ul, kë ašë ten ayitan, ala ñaan ambanuluŋ. ³³ Naaṭ alēnk akat kat, ʔiki ame uko unṭepuŋ. Abi ajot ʔi kadun ki Yetu aṭup manjoonan bti. ³⁴ Kë Yetu ašë ji na a : « Ñaaṭu, pfiyaar pi nu pajebanu. Yaan bnuura, pmaak pašë pawutanu. » ³⁵ Ahum kaṭiini kë bañaan balonj bašë pēnna du uko naweeek i katoḥ kañehanaani ašë ji na Jayirut : « Abuku aneemi, wutan kanooran kak najukan. » ³⁶ Yetu kë ašë pok ptiink bṭup bi bañaan bukun, aji na naweeek i katoḥ kañehanaani : « Klēnk, fiyaaran ʔaŋ. » ³⁷ Piyeer, Yakob na Yowan aṭa Yakob ʔaŋ baṭašuluŋ aanwut nin bañaan balonj kak kë baṭaša. ³⁸ Wi babanuŋ du uko naweeek i katoḥ kañehanaani, Yetu kašë win dko kë dayewla maakan, bañaan bawooni abot awuuhar. ³⁹ Aneej ašë ji na baka : « we ukaan kë nakṇaat awooni ba? Napoṭ aanketṭi, aṇoyēntṭ nṇoyēntṭ. » ⁴⁰ Bañaan bawo wal mēntṭ ʔi pben Yetu.

Kë ašë do kë bañaan bti bapēni, ajeja ašin na anin napoṭ na biki agakandēraanuŋ, aneej du dko di napoṭ awoonj. ⁴¹ Ajej kañen ki napoṭ ašë ji na a : « *Talita kum* » uwoonj : « Poon, djaku inaṭa! » ⁴² ʔi dko mēntṭ kë anaṭa, apoṣ, kë bañaan bašë ñoṇar maakan. Napoṭ aka wal mēntṭ nṣubal iñeen na nṭēb.

⁴³ Yetu kë ašë şook baka aji bawut kado alon ame, ašë do kë bawul napoŭ kë adee.

6

Yetu aya Nataret

(Maci 13.53-58; Luk 4.16,22,24)

¹ Yetu apënna da, aya ubeeka wi akuşnaaniin, kë baŭaşarul bagakandër na a. ² Ți unuur wi pnoorfën, awo Ți pjukan du *katoŭ kañehanaani. Bañaan batum banktiinkulun bañonari, ašë ji : « Țun di di i mënŭ ameenun iko yi? In awululun uşal untuŭa wi, kë adoo ji do mlagre mntënŭ mi na iñen yi nul? ³ Mënŭ naŭukan abuk Mariya a i? Mënŭ abuk anin bi Yakob, Yoteŭ, Yuda na Timon a i? Kë baŭa'ul baat, baanwo Ți na un i? » Kë uko waŭ uneenan baka pfiyaara.

⁴ Yetu aji na baka : « Naŭupar Naşibaŭi, Ți ubeeka wi nul, Ți ptoof pi bayiŭul na Ți katoŭul meet Țaŭ di di bañaan bawoon baanji bamëbana bnuura. » ⁵ Mlagre mi adolun Țaŭ manwoha pjeban ba-maakal balon wi apafun baka iñen. ⁶ Añonar Ți uko wi bawoon baanfiyaari.

Yetu ayil banjañan iñeen na batëb

(Maci 9.35; 10.1,5-14; Luk 9.1-6)

Yetu aya du ntanka naññogun da aŭup Uŭup Ulil Unuura wi Pşih pi Naşibaŭi. ⁷ Ado kë banjañan iñeen na batëb babii. Kë ašë yilna baka batëb batëb, awul baka mnhina mi pdook nttaayi. ⁸ Aji na baka baji ñaan kaŭij pjuuŭi Țaŭ, başë bawut kaŭij uko ude, umañ, itaka. ⁹ Aji na baka bawoha na işapaat na imişa yi baŭuun. ¹⁰ Yetu aji na baka : « Woli naban Ți dko, naŭoon Ți katoŭ ki bakyeenkanan te unuur

wi nakpënuŋ ɸi dko mëntɸ. ¹¹ Woli naban ɸi dko dlon kē baanyeenkan abot awo baantiinkan, woli napën, nadan danaan pdëpalën ɸi ihoɸ yi nan : hënk nayuuj baka kē bado buɸaan. »

¹² Wi banjañan bayaan, baɸup bañaan kē bawo i kawut pɸuban kabot kaɸëlëŋ ɸbida. ¹³ Badook ɸntaayi ɸtüm abot akër bamaakal baɸum ukëra ɸi bkow ajeban baka.

*Herod na Yetu
(Maci 14.1-2; Luk 9.7-9)*

¹⁴ Herod naŋih atiink kē bañaan baktiiniyaan uko wi Yetu ɸiki katimul kapënalaa. Baji : « Yowan Nabattaar anaɸiin ɸi pkeɸ ukaan kē awo na mnhina mi pdo mlagre. » ¹⁵ Balon kē bakji *Eli a, balon kak baji Naɸupar Naŋibaɸi a, annaamuŋ na baɸupar Naŋibaɸi bajon. ¹⁶ Wi Herod atiinkuŋ ɸɸup ɸuŋ aŋë ji : « Yowan i ndoon kē bafaali anaɸiin ɸi pkeɸ! »

*Pkeɸ pi Yowan Nabattaar
(Maci 14.3-12; Luk 3.19-20)*

¹⁷⁻¹⁸ Herod naŋih abi jej Herodiyana, ahar Filip abuk aŋin aniim, kē Yowan Nabattaar aŋë ji na a : « Bgah bi nja baneenan ñaan ajej ahar abuk aŋin aniim. » Uko wan uɸuun kē Herod ado kē bamoba awat ukalabuŋ abot atana na mnko-rentu. ¹⁹ Herodiyana aŋoor Yowan abot aŋal pdo bafiña, aŋë wo aanhilani, ²⁰ ɸiki Herod aɸi Yowan wi ameen kē awo ñaan naɸool abot ayiman, aji yeñana. Herod aji ɸal pdo katiinka, aŋë ji woli atiinka aanji me uko uŋal. ²¹ Unuur ulon kē Herodiyana aŋë ka uko udooni bafiñ Yowan. Unuur mëntɸ Herod ado ufettu unkleŋanuŋ unuur wi abukiin, adu baweeek biki dko, baweeek biki bangoli, na

bañaan bantiinkaniin ṭi Galilay. ²² Poonu abuk Herodiyana mēnt aneej uki, Herod na biki aduun ṭi ufettu bti kē baṣē lilandēra. Kē Herod naṣih aṣē ji na poonu un: « Heparaan uko wi inaluṇ, dwulu wa. » ²³ Abot amehna aji : « Uko bti wi ikheparaanun dwulu wa, woli idoo ṇal kakib utaak wi naan ṭi ptoof kawulu umban ulon. »

²⁴ Napoṭ kē aṣē pēn ahepar anin aji : « we wi mbaan ahepara ba? » Kē ateema aji : « Bkow bi Yowan Nabattaar. » ²⁵ Poonu ataran akak du naṣih aṣē ji na a : « Dṇal iwulēn hēkun ṭi praata, bkow bi Yowan Nabattaar. »

²⁶ Naṣih ajooṭani, kē pmehna pi nul na bañaan biki aduun ufettu baṣē ṭu kē aanhil ppok. ²⁷ Aji na nayeṇ ṭi dko mēnt aya aṭij bkow bi Yowan. Nayeṇ kē aya faala du ukalabuṣ, ²⁸ aṭij bkow ṭi praata awul napoṭ ṇaaṭ, kē aya awul anin. ²⁹ Wi baṭaṣar Yowan batiinkun uko unṭepun, babi ajej puum pi nul aya moy.

Yetu ade de'an pntuk pi bañaan

(Maci 14.13-21; Luk 9.10-17; natenan ṭi Yowan 6.5-13)

³⁰ Banjañan bakak aṣē bi ayit ṭi Yetu, aṭupa uko bti wi badolun na wi bajukanun. ³¹ Kē aṣē ji na baka : « Nabiin na nji du dko dangaagun nanoorfēn ntiinku. » Aṭiini haṇ ṭiki bañaan batum baya abi, kē baando hilaan ade.

³² Kē baṣē ya na bṭeem du dko dangaagun. ³³ Wi bañaan bawinun baka kē bakya, batum bame uko wi bakdolun. Wal mēnt wi wi bapēnnun ṇbeeka bti aṭi aya du dko mēnt aban baka da uteek.

³⁴ Wi Yetu akwaliin ṭi bṭeem awin pntuk pweek pi bañaan, aṣe ñaga baka, bawo wo ji nkaneel njanwoon njaanka nayafan. Wi wi aṣaan awo ṭi pjukan baka iko itum. ³⁵ Jibi unuur ukyaan pjot, ke baṭaṣarul baṣe bi aña, aji na a : « Dko di dagaagi ke unuur ubot alow ; ³⁶ dolan baka baya du nṭeṭ na nntanka nañnogun dko di, bahilna baka uko ude. »

³⁷ Ke Yetu aṣe teem baka aji : « An, Nawulan baka bade bdi di'an. » Ke baji na a : « Njejna ṭun itaka* iliina yan kahilna kanug uko ude pa bañaan biki bti? » ³⁸ Yetu aji na baka : « Nawo na ipoom hum ba? Nayaan naten. »

Ke baya aten, abi aji na a : « Nkaha ipoom kañeen na nṭeb nṭeb. »

³⁹ Wi wi aṣaan aji na baka bado bañaan baṭo ṭi ujaagal bado kntuk. ⁴⁰ Baṭoona kntuk ki bañaan iñeen-week, na ki iñeen kañeen. ⁴¹ Yetu aje wal mēnt ipoom kañeen yun na nṭeb nṭeb, akat keṣ du baṭi aṣe beeb Naṣibaṭi ṭi iko ide yun, akitē ipoom awul baṭaṣarul bawul bañaan. Akak ado ke bafaṣ baka bti nṭeb nun. ⁴² Bañaan bti bade ayok, ⁴³ ke baṭij kkaar iñeen na ktēb ki ipoom na nṭeb nandukiin. ⁴⁴ Ṭi bandeen bukun, biint bawo iñeen-week nyaaṣ iñeen kañeen (5000).

Yetu apoṣ ṭi bdēk duuṭ

(Maci 14.22-32; natenan ṭi Yowan 6.15-21)

⁴⁵ Wi bañaan baba'an ba pde, Yetu ado ke baṭaṣarul bapaya ṭi bṭeem ajota kadun, baya umban wi Bettayida du bdēk umban wun, ul ke aṣe duka aṭiṣan bañaan. ⁴⁶ Wi adolun bañaan bti ke

* **6:37** Itaka : Itaka mēnt iwo baluk bi nnuur iñeen-week nyaaṣ nṭeb.

baŋiŋi, aŋe paya du pnkuŋ aŋehan Naŋibaŋi. ⁴⁷ Wi unuur uyobuŋ, bŋeem bawo ŋi ptoof pi bdëk, ul kē aŋe wo aloolan du pkay. ⁴⁸ Awin baka kē banoor na ppaat wi uyook uwoon uunkyook aŋaŋ na umbaŋ wi bakyaan. Kaya utejan mnjel, kē aŋe poŋ ŋi bdëk duuŋ abi adoo la pŋep baka.† ⁴⁹ Wi baŋaŋarul bawinuluŋ kē akpoŋ ŋi bdëk duuŋ, banuŋ aji ujurte wa, aŋe fuut idiim, ⁵⁰ bawina bukal bŋi aŋe lënk. Ul, kē aŋe ŋiini na baka ŋi dko mēnt aji : « Nawutan kahaajala, nji a, nawutan kalënk. » ⁵¹ Wi wi aŋaŋ apaya du baka ŋi bŋeem, uyook kē uŋe ŋaŋan. Baŋoŋar maakan, ⁵² na manjoonan, baamme jibi Yetu adoon mlagre mi ipoom, kē iŋeb yi baka ikak awo ŋi bdëm.

*Yetu ajeban bamaakal du utaak wi Genateret
(Maci 14.34-36; natenan ŋi Yowan 6.22-25)*

⁵³ Wi bamuuruŋ, aban du pkay du utaak wi bagenateren, bakaban bŋeem ŋi kabaŋ. ⁵⁴ Wi baheli'an hela kē baŋaŋ baŋe yikrën Yetu. ⁵⁵ Baya ŋi utaak bŋi aŋij bamaakal ŋi ijiiŋ du dko di batiinkuŋ aji awoo. ⁵⁶ Dko bŋi di aneejuŋ, du ŋntanka, ŋbeeka, ŋfët, baji baŋij bamaakal du bayiti, kakooŋa awut babana woli udoo wo kambiint ki ulankon wi nul ; kē bambanuŋ ka bŋi bajebi.

7

*Udolade wi bajon
(Maci 15.1-20)*

¹ *Bafaritay na *bajukan Bgah balon bampënnuŋ Yerutalem babi ayit aŋog Yetu. ² Bawin

† 6:48 Adoo la pŋep baka kēme aya du baka.

kë baťaşar Yetu balonj kë bakde bë baaññow iñen jibi udolade ujakunj. ³ Hënk di uwoonj, bafaritay ji bayuday bti baanji bade kë baaññow iñen yi baka bnuura. Baji bado hanj pa pmëban udolade wi bajon. ⁴ Babot awo baanji bade woli bapënnay bayiti bë baantul tulani nleef ni baka na meel. Bakak amëban idolade itum yi bajon, ji pñow ikoopa, idunk, na iraata. ⁵ Ukaanj kë bafaritay na bajukan bgah bahepar Yetu aji : « we ukaanj kë baťaşaru baanji baťaş udolade wi bajon, babaa ji bade de bë baaññow iñen? »

⁶ Ateem baka aji : « İtayi afanj wi aṭiiniyaanun uko wi nan, an balagare, Naşıbaṭi aji ṭi ulibra wi İtayi : *“Pntaali pi paji padëmanan na mntum ṭaṇ, kë uhaaş wi pa uşë lowën.*

⁷ *Pñehan na bṭeṇan bi baka iinjaken nin uko ulonj iko yi bakjukanun iwo udolade wi bañaan bajën ṭaṇ.”*✧

⁸ Naji naduk uko wi Naşıbaṭi ajakunj kaşë mëban udolade wi bañaan bajën. »

⁹ Akak aji na baka : « Naji napok bnuura uko wi Naşıbaṭi ajakunj kaşë kaťaş udolade wi nan.

¹⁰ Moyit aji : “Mëbaan şaaş na naan bnuura✧” akak aji : “Ankkarunj aşin këme anin, pkeṭ pakwoonj baluk bi nul.”✧ ¹¹ An, naşë ji : Woli ñaanj aji na aşin këme anin : “uko wi nhilanun lah kaṭënknu uwo ‘korban’ (uwoonj: uwo wi Naşıbaṭi.)” ¹² Naji nadinana keeri awut kado nin uko ulonj kak pa aşin këme anin. ¹³ Hënk di nagarunj uṭup wi Naşıbaṭi na udolade wi nakjukanun. Nabot aji nado iko itum itënt yun kak. »

✧ 7:7 İtayi 29.13. ✧ 7:10 Ppën 20.12. ✧ 7:10 Ppën 21.17.

14 Wi wi Yetu akaan adu pntuk pi bañaan aji na baka : « Natiinkan an bti nabot name. 15 Nin uko ulon unwoonun bdig uunhilan kaťopan ñaan ti kesh ki Nařibaťi, wal wi ukneejun ti a. Uko unjaan upenna ti a ujaan uťopana ti kesh ki Nařibaťi. [16 Ankaan ibať itiinki atiinkan !] »

17 Wi Yetu aneejun du katoť alow pntuk, baťaťarul bahepara uko wi uhoñ ukjukanun. 18 Ke aji na baka : « An kak henk di di nawaanun nřal i? Naamme me ke nin uko ulon wi bdig unkneejun ti ñaan uunhilan kaťopana ti kesh ki Nařibaťi i? 19 Uunji uneej ti uhaať wi nul, ti kayinul di di ujaan uneej, aya kapenan wa du bnťeeh. » Henk ti nťup nun, Yetu adiiman ke iko ide bti inuura.

20 Aji kak : « Uko unjaan upen ti ñaan ujaan ukakana aťop ti kadun ki Nařibaťi. 21 Henk di uwoon, du nřaať meet ni bañaan di di nřal nřuťaan nřajaan nřapenna, nřal nřanjaan nřaťij pjuban pi piint, kakii, pfin, 22 ppiint na ahar ñaan keme ayin ñaan, pñeebar iko, mnťot, kaguuru, pťuunk, pñal uko wi atenťu, bkuutar, bbeehar, bpen. 23 Iko iwuťaan yun bti iji ipenna ti ñaan meet yul ijaan iťu ñaan kaťop ti kesh ki Nařibaťi. »

*Pfiyaar pi ñaať anwoon aanwo nayuday
(Maci 15.21-28)*

24 Yetu apen da, aťe ya umban wi ubeeka wi Tir. Aneej du katoť kalon aťe wo aanñal bame, ke bañaan baťe mehaara me. 25 Uunjoni, ke ñaať alon i unťaayi uneejun ti abukul ñaať aťe tiink ke baťiiniyaan uko wi nul aťe bi ajot ti ihoť yi nul. 26 Naať menť aanwo nayuday, awo nafiniten i utaak

wi Firi. Akoot Yetu aji na a adook untaayi, upën ti abukul.

²⁷ Yetu kë aji na a : « Wutan duna bapoŋ bade bayok, uunnuura bajej pde pi bapoŋ bawul n̄buş n̄mpoŋi*. » ²⁸ Ñaaf̄ ateema aji : « Ajugun, ifaŋi, kë n̄buş n̄mpoŋi n̄aşë ji n̄ade ituk yi bapoŋ bawatun̄ ti umeeşa uŋeeh. » ²⁹ Wi wi Yetu aŋaŋ aji na a : « Uŋup wi, uŋu kë untaayi upën ti abuku, yaani. »

³⁰ Ñaaf̄ m̄ent̄ akak katoŋul aŋenk̄ kë napoŋ apiint̄ ti kaliŋa, kë untaayi upën ti a.

*Yetu ajeban nadënëmaan
(Maci 15.29-31)*

³¹ Yetu ap̄en du umbaŋ wi ubeeka wi Tir aŋepna wi Tidoŋ amuur utaak wi N̄beeka Iñeen aŋë ya umbaŋ wi bd̄ek bi Galilay. ³² Baŋija nadënëmaan ankaŋ aji noor na b̄up, aŋë kooŋa apafa iñen.

³³ Yetu ajeja kë balow bañaŋ, aya agaag. Aŋu'a ikoŋ ti ibaŋ, atëf̄ej, abana pndem̄ent, ³⁴ aŋë kat k̄eş du baŋi, awuuk uhef̄ent̄ aŋë ji na ñiint̄: « Efaŋa » uwoon̄ « haab̄šiin. » ³⁵ Ti dko m̄ent̄, ibaŋ ihaab̄şaa, kë pndem̄ent pabot af̄en̄eşa, kë ak̄tiini bnuura.

³⁶ Kë Yetu aŋë ji na bañaŋ bawut kaŋup nin ñaŋ uko unŋepun̄. Jibi akneenanun̄ baka, kë babaa ŋiiniyaan ŋiiniyaan maakan uko wi adolon̄. ³⁷ Bañoŋar pñoŋar pweek maakan aŋë ji : « Ado iko b̄ti bnuura, adoo do kë bandën̄emun̄ baktiink, kë babiiş b̄up baktiini. »

* **7:27** N̄buş n̄mpoŋi : Wal m̄ent̄ bayuday baji baji banwoon̄ baanwo bayuday bawo n̄buş.

8

Yetu ade de'an bañaan iñeen-week nbaakër nyaaş iñeen

(Maci 15.32-39; Markut 6.30-44)

¹ Ți nnuur mënȚ bañaan bațuma tum așe wo baanka uko ude, ukaan kē Yetu adu bațașarul aji na baka : ² « Dñaga bañaan biki, nnuur njwanȚ nii ni, ni bawoon na nji abot awo baanka uko ude. ³ Woli dji na baka baȥiis, kē baya na ubon, baya jot du bgah te balon ȥi baka bapēnna dko dlow. »

⁴ Bațașarul bahepara aji : « ȚuȚ di di njkkaanun ipoom iwul baka bade badoo bayok? Dko di njwoon di dagaagi. »

⁵ Ahepar baka aji : « Nawo na ipoom hum ba? » Kē bateema aji : « Paaȥ na kalon. »

⁶ Ado bañaan kē baȥo ȥi mboș, așe jej ipoom paaȥ na kalon yun, abeeb Nașibaȥi, akitēș așe wul bațașarul bawul bañaan. Kē bawul ya baka.

⁷ Bakak awo na nȥēb njlon njmpoȥi. Yetu akak abeeb Nașibaȥi ȥi nȥēb njun, așe wul na bațașarul kē bawul bañaan. ⁸ Bañaan bade ayok, kē indukiin itum kkaar paaȥ na plon. ⁹ Bañaan banwoon da bawo uko ji iñeen-week nbaakër nyaaş iñeen (4000), kē Yetu așe do baka kē baȥiis. ¹⁰ Ți dko mënȚ kē așe paya ȥi bȥeem na bațașarul aya utaak wi Dalmanuta.

Bafaritay bahepar Yetu uko unkndiimanun kē awo i Nașibaȥi

(Maci 6.14; 12.38-39; Luk 11.16,29)

¹¹ Bafaritay babi, awo ȥi pȥiini na Yetu, bala pȥaawana, așe hepara uko ulon unkndiimanun kē awo ñaan i Nașibaȥi. ¹² Yetu awuuk uhēfēnt așe

ji : « we ukaan kë kawuun ki kakhepar uko un-kndiimanun kë dwo ñaañ i Naşibaţi ba? Dţupan, na manjoonan, nin mënkdiiiman kawuun ki uko ulon. » ¹³ Aduk baka aya apaya kak du bţeem aşë ya umban wundu.

¹⁴ Baţaşar Yetu baţilma pţij ipoom aşë wohaara na kaloolan ţań. ¹⁵ Yetu aji na baka : « Naţafaraan, nalipariin uko utaajanaani pşon wi bafaritay na wi Herod. » ¹⁶ Bawo ţi pţiiniyaan uko wi bawaanun ipoom.

¹⁷ Yetu ammeen uko wi bakţiiniyaanun aji na baka : « we ukaan kë nakţiiniyaan uko wi nawaanun ipoom ba? Naanji nawin kabot kayikrën i? ¹⁸ Iţëb yi nan idënëţi i? Nawo na kës aşë wo naanji nawin, nawo na ibaţ aşë wo naanji nate. Naanleş ¹⁹ wi nkitşun ipoom kañeen pa biint iñeen-week kañeen ŋyaaş iñeen (5000) i? Kë kkaar hum kantumun na ipoom ki ki nayaanaanun ba? » Bateem aji : « Iñeen na ktëb. »

²⁰ « Kë wi nkitşun ipoom paaj na kalon pa bañaan iñeen-week ŋbaakër ŋyaaş iñeen (4000), kkaar hum kantumun na ipoom ki ki nayaanaanun? » Kë baji : « Paaj na plon. » ²¹ Kë aşë ji na baka : « Naandobi yikrënaara ha? »

Yetu ajeban nakuul

²² Yetu na baţaşarul baban ufëţ wi Bettayida, kë başë ţija nakuul alon, akooţa abana. ²³ Amëbana ţi kañen, apën na a ţi ufëţ. Aţu'a işuuj ţi kës, apafa iñen aşë hepara aji : « Iwin uko ulon i? »

²⁴ Wi akompëşun aşë ji : « Dwin bañaan, bawo ji mnko mankoşun. »

²⁵ Yetu kē akak aṭu'a iñen ṭi kēş, kē wi atenun, aşē jeb ahil ayikrēn iko bti apaṭēş ya. ²⁶ Yetu kē aşē ji na a aṭiiş aşē wut kaneej ṭi ufēṭ.

Piyeer aji Yetu awoon Krittū
(Maci 16.13-16; Luk 9.18-22)

²⁷ Yetu aya na baṭaşarul du ntanka nañnogun du ubeeka wi Tetare-Filip. Wi bawoon ṭi bgah kē aşē hepar baka aji : « Bañaan başal aji dwo in ba? »

²⁸ Bateema aji : « Balon baji iwo Yowan Nabattaar, kē balon baji iwo Eli, kē balon kak baji iwo alon ṭi baṭupar Naşibaṭi. »

²⁹ Yetu kē aşē hepar baka aji : « Kē ṭi an, nji dwo in ba? » Kē Piyeer aşē teema aji : « Iwo Krittū. »

³⁰ Kē aşē şook baka aji na baka bawut kaṭup nin ñaan uko wi nul.

³¹ Yetu ajun pṭup baka kē *Abuk Ñiint awo i kahaj maakan, kabot kapokana ṭi bantohi, ṭi baṭenan baweeek na ṭi *bajukan Bgah. Balun kado bafiņa, unuur uwajantēn aşē naṭa ṭi pkeṭ. ³² Wi aṭupun uko waṇ aankhoñ, aṭiini ajinṭan. Kē Piyeer aşē pula kē багаagi aşē jun pṇoman na a ṭi uko wi ajakun.

³³ Yetu awugşa aten baṭaşarul aşē noman na Piyeer aji : « Lowaan, iwi Tatana, ṭiki iinji kla uko wi Naşibaṭi aṇalun, iji kla wi bañaan baṇalun. »

Hum di di ñaan awoon kaṭaş Yetu?
(Maci 16.24-28; Luk 9.23-27)

³⁴ Yetu ado pntuk pi bañaan na baṭaşarul kē babii, aşē ji na baka : « Woli ñaan aṇal kaṭaşēn, awo kaṭilma uleeful, kakunja krut ki nul kadinan phaj ji nji kabot kaṭaşēn, udole wo ṭi pkeṭ. ³⁵ Hēnk di uwoon, anṇalun pbuuran ubida wi nul alun kawaan wa. Kē ñaan i nji Yetu na Uṭup Ulil Unuura

ɲkɬuun awaan ubida wi nul alon kabuuran wa.
³⁶ We uwoon ñaan aka pyok pi umundu bti woli
 aneemandën ubida unkmbiin. ³⁷ We wi ñaan ahi-
 lanun pwul unklinun na uhaaş wi nul. ³⁸ Woli ñaan
 akowara nji na ɲɬup ɲi naan ɬi kadun ki bañaan
 biki umundu wi, bandekun Naşibaɬi kafet abot
 awo bajuban, nji *Abuk Ńiint kalun kakowara
 baka woli dbi na ɲwanjut ɲyimanaan na mndëm mi
 Paapa. »

9

¹ Yetu akak aji na baka : « Dɬupan na manjoonan,
 balon ɬi bañaan banwoon ɲa ɬi baankket bẽ baan-
 win Pşih pi Naşibaɬi pabi na mnhina. »

*Eli na Moyit bapën aɬiini na Yetu
 (Maci 17.1-9; Luk 9.28-36)*

² Wi ɲnuur paaj ɲaɬepun, Yetu ajej Piyeer, Yakob
 na Yowan kẽ baya agaag du pnkun pweek. Kẽ
 uleeful uşë ɬelša ɬi kadun ki baka, kẽ awo ji ñaan
 nampaɬi. ³ Imişa yi nul ikak ji unuur abot afaat
 pfaat pi imeen nin nanaj alon ɬi umundu aanhil
 pwul imişa pfaat ptënt pun. ⁴ Eli na Moyit kẽ başë
 winana ɬi kadun ki baka, awo ɬi ptiini na Yetu.

⁵ Piyeer aji na Yetu : « Najukan, uwo bnuura,
 jibi nja ɲwoon ɬi : ɲtan iloona iwajant, kalon kawo
 ki nu, kalon kawo ki *Moyit, kandukiin ki *Eli. »

⁶ Bataşar Yetu balenk palenk pan kẽ Piyeer aando
 me uko wi aɬupun.

⁷ Kanfëlun kabi awun baka, kẽ pdiim plon paşë
 penna ɬi ka aji : « I, awoon Abuk naan, dnjala
 maakan, natiinkana. »

⁸ Ți dko mēnt, bațașarul baten dko di bawoon afooyan așe wo baanwin nin alon, Yetu țañ awoon na baka. ⁹ Wi bapēnun Ți pnkun ahela, Yetu kē așe ji na baka bawut kațup nin Țiaan uko wi bawinun te wi *Abuk Țiint aknaȚiun Ți pkeț. ¹⁰ Bamēban uko wi ajakun na baka, așe Țiini jibi bawoon, ala pme uko wi aȚalun pji wi ajakun: « Pnața Ți pkeț. » ¹¹ Bațașarul bahepara aji : « we ukaan kē *bajukan Bgah baji Eli awo i kaduna kabi ji Krittu ado kabi? »

¹² Yetu ateem baka aji : « Na manjoonan, Eli awo i kadun kabi kakakan iko bti Ți bgah. Nașal aji babubara apiit aji Abuk Țiint awo i kahaj maakan, kapokana i? ¹³ Kē nșe Țupan, Eli adobi bi kē badola uko bti wi baȚalun, jibi bapiitun Ți a. »

*Yetu ajeban napoț anneejiin
(Maci 17.14-18; Luk 9.37-43)*

¹⁴ Wi Yetu, Piyeer Yakob na Yowan babanun du bațașar Yetu bandukiin, așe win pntuk pweek pi baȚaan na *bajukan Bgah kē baktiini na baka. ¹⁵ Wi baȚaan bawinan win Yetu, așe lēnkara bti, aȚiira pwula mboș. ¹⁶ Ahepar baka uko wi baktiiniyaanun. ¹⁷ Țiint alon kē așe teemna du pntuk aji : « Naweeek, dȚiju abuk naan, awo na untaayi umbiișanulun bȚup. ¹⁸ Dko di uyaan amobna, uji uwata Ți mboș, napoț kayiuh, katibrēn iȚiun, uleeful uji ukak kataaț. Dkooț bațașaru badook wa kē baanhilani. »

¹⁹ Yetu aji na baka : « Nawo baȚaan bawuȚaan, banwoon baanfiyaari! Dwo kațo na an te lum ba? Dwo kado kamiiran te lum ba? NaȚjaan napoț. »

20 Kë batija'a. Wi untaayi uwinaarun win Yetu, aşë jun pşëŋ şëŋan napoţ kë ajot ʔi mboş, akëlënk, ayiih.

21 Yetu ahepar aşin napoţ aji : « Lum di di ujunun pwata hënk ba? » Kë ateem aji : « Wi awoon napoţ nampoţi te hënkun. 22 Nyaaş nʔum uji uwata du bdoo na du meel kado na pfiŋa. Kë işale hil pdo uko ulon, kʔënkun, ñagi'un. »

23 Yetu ateem aji : « Iji nşale hil... Ñaan an-fiyaarun, Naşibaţi ahil pdo iko bti pa a. » 24 ʔi dko mënt ajug napoţ kë aşë njar aji : « Dfiyaari, biin iʔënkën, nhilna nkak nfiyaar maakan. »

25 Wi Yetu awinun kë bañaan batum bakʔi abi ayit kë aşë lëbar na untaayi aji : « Iwi untaayi, injaan kdënëman kabot kabiişan bʔup, dji ipën ʔi napoţ i, işë iwut kalun kakak ʔi a. »

26 Wi untaayi ukpënun, kë napoţ aşë njar alëtar maakan. Napoţ awo ji ñaan ankeʔun, kë bañaan bti bado ji akeʔi. 27 Yetu kë aşë mëbana ʔi kañen anaʔana kë anaʔi. 28 Wi Yetu aʔiişun katoŋ, agaag na baʔaşarul, kë başë hepara aji : « we ukaan kë un, nñenhil lah adook untaayi ba? » 29 Kë aşë teem baka aji : « Untaayi utënt wun, pñehan Naşibaţi ʔaŋ pahilanun pdook wa. »

Uyaaş utëbanʔën wi Yetu akʔupun pkeʔ na pnaʔa ʔi pkeʔ pi nul

(Luk 9.44-45)

30 Wi bapënun ʔi dko dun, aşë muur utaak wi Galilay. Kë Yetu aşë njal bañaan bawut kame.

31 Awo ʔi pjukan baʔaşarul aji : « *Abuk Ñiint awu-lana du bañaan, bafiŋa, unuur uwajantën aşë naʔa ʔi pkeʔ. » 32 Kë baʔaşarul başë wo baamme uko wi akʔupun abot aʔi phepar apiban baka wa.

Ahoŋ awoonun naweek?

(Maci 18.1-5; Luk 9.46-48)

³³ Yetu na baɕaɕarul batool aya Kapernawum. Wi babanun du katoɕ kē Yetu aɕē hepar baka aji : « We wi nakɕiiniyaanun lah du bgah ba? » ³⁴ Kē baɕē yomp, ɕiki du bgah bawo ɕi plaɕar ala andēmnuŋ ɕi baka.

³⁵ Yetu aɕo aɕē du baɕaɕarul iñeen na btēb, aji na baka : « Woli alon aŋal pwo nateek, akakan awo kafet ki batēntul, awo nalempar baka. »

³⁶ Ajeŋ napoɕ alon aɕu'a ɕi ptoof pi baka, amooka, aɕē ji : ³⁷ « Ñaan anyeenkuŋ napoɕ atēnt i ɕi katim ki naan, nji ɕi uleef naan i i ñaan mēnt ayeenkuŋ, kē anyeenkuŋ, mēnt nji i ayeenkuŋ, anyilnuŋ a. »

Anwoon aampokun, awo na un

(Luk 9.49-50)

³⁸ Yowan aji na Yetu : « Naweek, ŋwin alon kē akdook ŋntaayi ɕi katimu, kē ŋneenana, ɕiki aanji ɕaɕun. » ³⁹ Yetu ateema aji : « Nawutan kaneenana : Nin ñaan aanhilar kado mlagre ɕi katim ki naan kabot kaɕup uko uwuɕaan ɕi nji ɕi dko mēnt.

⁴⁰ Anwoon aampok nja, awo na nja. ⁴¹ Kē ankwu-lanaŋ kakoopa ki meel nadaan ɕiki nawo i Krittɕu, alon kayeenk baluk bi awoon i kayeenk. »

Nalipariin

(Maci 18.6-11; Luk 17.1-2)

⁴² Yetu akak aji : « Ankdolun alon ɕi bapoɕ biki* ajot ɕi pjuban, uhokan batana ɕi kaɕuɕ plaak pweek baɕē bafēla du bdēk. ⁴³ Woli kañen ki nu kaɕu

* **9:42** Bapoɕ biki Yetu aɕiiniyaan ɕi banfiyaarun, bukal bakakuŋ ji bapoɕ.

kë ikjuban, falan ka, uhokan iya baṭi na kañen kammukšiinj kë di pya du infernu na iñeen itëb du bdoo banwoon baankjëmşa ⁴⁴ [di ubob uwoon uunji ukeṭ, kë bdoo baanji bajëmşa]. ⁴⁵ Woli ka-hot ki nu kaṭu'u kë ikjuban, falan ka, uhokan iya baṭi na kahot kammukšiinj, kë di pya na ihot itëb du infernu ⁴⁶ [di ubob uwoon uunji ukeṭ, kë bdoo baanji bajëmşa]. ⁴⁷ Woli pkëş pi nu paṭu'u kë ikjuban, lookşan pa. Uhokan ineej du Pşih pi Naşibaṭi na pkëş ploolan kë di bafëlu du infernu na këş ktëb, ⁴⁸ di ubob uwoon uunji ukeṭ, kë bdoo baanji bajëmşa. ⁴⁹ Baluñ kaṭu bañaan bti bdoo jibi bajaan baṭu pnam ti mnde. ⁵⁰ Pnam pawo uko unuura. Paşale yaş, nakakanaan we kataabare ki pa? Nawoon na pnam ti uleef wi nan nabot natiinkar na batënṭan.

10

*Yetu aṭiiniyaan uko wi bniim
(Maci 19.1-9; Luk 16.18)*

¹ Wal mënṭ kë Yetu aşë naṭa ti dko duñ, aya umbaṇ wi Yuda, amuur bdëk bi Yordan. Bañaan baṭum bakak ayit añaoga, kë awo ti pjukan baka jibi ajonuñ kado. ² Bafariṭay babi añaoga, bañal pṭaawana aşë hepara me bgah bi Moyit badinan ñaana adook aharul ti bniim.

³ Kë aşë teem baka aji : ⁴ « We wi Moyit ajakuñ ti uko mënṭ? » Kë baji : « Moyit adinan ñiint apiit ñaata kakaarta kankyuunuñ kë bniim babaa, kabaa dooka. » ⁵ Yetu kë aşë ji na baka : « Mndënëm mi nḥaaş ni nan manṭuun kë Moyit aṭup uko mënṭ. ⁶ Ti ujuni, wi Naşibaṭi aṭakuñ umundu, ado baka

kë bawo ñiint na ñaaf. ⁷ Ukaan kë ñiint aklun kaduk ašin na anin, ⁸ kaya kawo na aharul, bukal batëb bti başë bakak ñaan aloolan. Hënk, baankwo bañaan batëb, bawo aloolan. ⁹ Ñaan awutan keeri kagar uko wi Naşibaţi anaakrënu. »

¹⁰ Wi bakakun kato, kë başaşarul başë kak ahepara ti uko wi ajakun. ¹¹ Kë Yetu aji na baka : « Woli ñaan adook aharul aşë niim alon, ajuban pjuban pi piint. ¹² Kë ñaaf akale duk ayinul aşë niimar na ñiint alon, ajuban pjuban pi piint.

Yetu na bapoţ

(Maci 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³ Bañaan baţij Yetu bapoţ pa aban baka, kë başaşarul başë noman na baka. ¹⁴ Wi Yetu awinun uko mënt aşë deebaţ, aji na baka : « Nawutan bapoţ babi ti nji, nakneenan baka tiki Pşih pi Naşibaţi pawo pi banwoon ji baka. ¹⁵ Na manjoo-nan, dţupan, anjalun pneej ti Pşih pi Naşibaţi awo kanaam na napoţ. » ¹⁶ Yetu ajej baka, amook abot apaf baka iñen, añehandër baka Naşibaţi.

Yetu na ñiint nayok

(Maci 19.16-30; Luk 18.18-30)

¹⁷ Wi akpënu pya, kë ñiint alon aşë ti, abi ajot ti ihoţ yi nul aşë hepara aji : « Najukan nanuura, we wi nwoon kado kayeenkna ubida wi mnţo ba? » ¹⁸ Yetu kë aşë teema aji : « Imeha kë Naşibaţi ţań anuuriin, ukaan kë ikdu'ën nanuura i? » ¹⁹ Ime uko wi bgah bi Moyit bajakun: Iinkfin ñaan, iinkpiint

* **10:18** Këme : We ukaan kë ikdu'ën nanuura ba? Naşibaţi ţań anuuriin nin alon kak annuura nuura.

na ayin ñaaj këme ahar ñaaj, iinkkii, wutan kat-
apar ñaaj uko wi awoon aando, kjej nin uko wi
ñaaj ɗi kaguuru, mēbaan ɗaas na naan bnuura. »

²⁰ Ñiint kë ašë teema aji : « Najukan, iko mēnt
djun ptaş ya wi nhumun hum te hēnkun. » ²¹ Yetu
atena ašë magana, aji na a : « Uko uloolan
uduki'iin: Yaan iwaap iko yi ikaaj bti, iwul itaka
bawaan, wal mēnt ika pyok du baɗi, işë ibi iṭaşen. »

²² Kē ul, wi atiinkun uko wan, ašë ya na pjootan
ɗiki ayok maakan. ²³ Yetu aten bañaaj ayitan ašë
ji na baṭaşarul : « Ulun katam maakan pa bayok
banej du Pşih pi Naşibaɗi. » ²⁴ Baṭaşarul bañoar
maakan ɗi nṭup ni nul. Kē Yetu akak aji na baka :
« An bayit naan, utam maakan ñaaj aneej du Pşih
pi Naşibaɗi! ²⁵ Uyoj apel pa untaam wi pnkunkaali
uneej ɗi bher bi kaguja kē di nayok aneej du Pşih pi
Naşibaɗi. »

²⁶ Baṭaşarul babaa ñojar ñojar maakan ašë ji :
« Kē in ahilanun keeri kabuur? » ²⁷ Kē Yetu ašë
jaban baka kēş ašë ji : « Bañaaj bajen baanhilan
pbuuran nleef ni baka, kē Naşibaɗi ašë hil pbuuran
baka, ɗiki aambiışna biışna nin uko ulon. » ²⁸ Piyeer
kē ašë ji na a wal mēnt: « Un, nduk iko bti aṭaşu.
» ²⁹ Yetu ateema aji : « Na manjoonan, dṭupan,
nin ñaaj aankduk katohul, babak ašin, anin, ašin,
bapoṭ, këme nṭeehul pa ni na Uṭup Ulil Unuura,
³⁰ bē aankyeenk ɗi nwal ni nwoon ni nyaaş iñeen-
week itoh, babak ašin, banin, bapoṭ na nṭeeh. Iko
mēnt bti igakandēr na mnhaj. Kē du umundu
unkmbiin, aka ubida wi mnto. ³¹ Baṭum ɗi ban-
woon bateek hēnkun balun kawo babaañsaani kē
banwoon babaañsaani balun kawo bateek.

*Uyaaş uwajanţën wi Yetu aktupun pkeţ na pnaţa
ţi pkeţ pi nul*

(Maci 20.17-19; Luk 18.35-43)

³² Yetu na baţaşarul bawo ţi bgah aya ubeeka wi Yerutalem, kē Yetu ajotun kadun. Baţaşarul bahaajala maakan, kē banktaşun baka babot awo na palēnk. Yetu kē aşē jej kak na a baţaşarul iñeen na batēb, awo ţi pţup baka uko unkmbiin kadola.

³³ Aji : « Natenan, un biki biki aya Yerutalem kē başē lun kawul *Abuk Ņiint baţenjan baweek na *bajukan Bgah, balun kaji aduknaanaa, pduknaana pi pkeţ kaşē kawula banwoon baanwo bayuday. ³⁴ Babeņa, katēfjēra, kakoba na itintēl, kafiņa. Unuur uwajanţën aşē naţa ţi pkeţ. »

Nawoon balempar batēnjan

(Maci 20.20-28)

³⁵ Yakob na Yowan babak Tebede baya ñog Yetu aşē ji na a : « Najukan, űnal idolun uko wi űkhepariin. » ³⁶ Kē Yetu ahepar baka uko wi baņalun ado pa baka. ³⁷ Kē başē ji : « Ţenun űlun űto alon ţi kadeenu ki nu, undu ţi kamayu ki nu wal wi ikyeenkun pşih. »

³⁸ Yetu aji na baka : « Naamme uko wi nakñehanun. Nahilan kahaj† ji nji i, kēme kayeenk batitmu bi nji kayeenkun i? » ³⁹ Bateem aji : « Ņhili. »

Yetu kē aşē ji na baka : « Pnkalame pi nji kadaannun, nadaanna pa, batitmu bi nji kayeenkun, nayeenk ba. ⁴⁰ Kē uko wi pto ţi kadeenu kēme ţi kamayu ki naan mēnt űji dwoon kadat bañaan banwoon pto da, bankaan na pto da balun kaţo da.

† 10:38 Nahilan kadaan ţi pnkalame pi nji kadaannun.

⁴¹ Wi banjañan iñeen bandukiin batiinkuñ uko wi Yakob na Yowan bajakuñ, ašë deebaťer baka. ⁴² Yetu adu baka ašë ji na baka : « Nawini, banjakuñ aji bawo baših biki ŋtaak baji baših na mnŋot, baweeek biki ŋtaak kaŋoonkna bañaan. ⁴³ Uunwo kawo hañ pa an. Anjalun pwo naweeek ƚi an awo kaťep ťep kawo nalempar batēñtul. ⁴⁴ Kē woli ñaan añał pwo nateek ƚi an, awalaan bkwul ado kalempar batēñtul. ⁴⁵ *Abuk Ŋiint ƚi uleeful aambi bi pa bado kalempara, abi pdo kalempar bañaan kabot kawul ubida wi nul, uwo baluk bankbuuranun bañaan batum maakan.

*Yetu ajeban nakuul du ubeeka wi Yeriko
(Maci 20.29; Luk 18.35-43)*

⁴⁶ Yetu na baťašarul baban ubeeka wi Yeriko, kē wi bakpēnuñ da na pntuk pweek pi bañaan, Bartime nakuul abuk Time aťo ƚi kabañ bgah awo ƚi bñehan. ⁴⁷ Wi atiinkuñ kē Yetu i Nataret akťepun ašë jun phuuran aji : « Yetu abuk Dayiť, ñagi'aan » ⁴⁸ Kē wi bañaan batum bawoon ƚi pñoman na a ayomp, kē abaa huuran huuran maakan aji : « Abuk Dayiť ñagi'aan » ⁴⁹ Yetu kē ašë nať aji : « Nadu'ana. » Badu nakuul aji na a : « Wutan kalēnk, naťiin, adu'u. » ⁵⁰ Kē ašë fēl umanta, alut anaťa aya du umbañ wi Yetu. ⁵¹ Yetu aji na a : « we wi iñaluñ ndolu ba? » Nakuul kē aji : « Najukan i naan, dolaan nkak ndo kawin. » ⁵² Yetu kē ašë ji na a : « Yaani, pfiyaar pi nu pabuuranu. » ƚi dko mēñť kē ašë kak awin ; ašë ťaš Yetu na bgah.

*Yetu aneej ti Yerutalem ji naših
(Maci 21.1-9; Luk 19.29-34)*

¹ Yetu na baťaşarul baňog Yerutalem kakab ŋbeeka ŋi Betfage na Betani du umbaŋ wi Pnkuŋ pi Mno-liwera* kē Yetu ašē yil batēb ti baťaşarul. ² Aji na baka : « Nayaan du untanka unwoon ti kadunan : uneejan, nawin batan ubuuru umpoŋ wi nin ŋaan awoon aambaan kadapi'aara. Nafēnēšan wa naŋij. ³ Woli baheparan uko unkayi kē nakfēnēš ubuuru, nateem kaji Ajugun anuma wa, woli abaa, ado wa ukak. »

⁴ Baťaşar Yetu baya aŋēnk kē batan ubuuru umpoŋ ti plēman plon kakab bgah, ašē fēnēš wa.

⁵ Balon ti banwoon da bahepar baťaşar Yetu uko unkaan kē bafēnēš wa. ⁶ Kē bateem baka jibi Yetu ajakuŋ na baka. Kē bawut baka kē bayaa. ⁷ Baŋij ubuuru du Yetu, apēnan iyeti yi baka, agur ti wa, kē Yetu ašē paya ti wa. ⁸ Baŋaan batum bašeef iyeti ti bgah, balon kē bašeef ikēn yi mnjaak yi batibnuŋ du uŋeeh. ⁹ Bankpoşun ti kadun ki nul na banktaşulun bahuuran aji :

« *Hotana,†bnuura nuura ti Ankmbiinj ti katim ki Naşibaŋi Ajugun!*✧

¹⁰ *Bnuura nuura ti pşih pankmbiinj hēnk, pşih pi Dayiŋ ateemun!*

Hotana, Naşibaŋi adēm du baŋi duuŋ. »

¹¹ Yetu aneej du Yerutalem aya du *Katoŋ Kaweeŋ ki Naşibaŋi meeŋ. Wi atenun dko bti ayitēn,

* **11:1** Pnkuŋ pi mnoliwera : Dawoon katim ki pnkuŋ pi bajaan bado na umbaabu “Mont des Oliviers, Monti di Olivera, Mount of Olives.” † **11:9** Hotana : Ti uhebēre dawoon « Buuran » ašē bi kak uŋup unjaan udēmanaan Naşibaŋi. ✧ **11:9** Kaŋaam 118.25,26.

aşë pën pya Betani, ul na baťaşarul iñeen na batëb
 ʔiki utaakal ubani.

Yetu afëp bko bi bajaan badu bfig

(Maci 21.18-19)

¹² Unuur utëbantën, wi bakpënnun Betani kë
 ubon uşë de Yetu. ¹³ Awin bko bi bajaan bado bfig
 du kalowan, aşë ya pten me aţenk da mnko mnlon
 kade. Wi aşaan aňog aşë ʔenka itoh ʔaň, ʔiki wal wi
 kabuk ki ba uundobi ban. ¹⁴ Wi wi aşaan aʔiini na
 bko aji : « Nin ñaan aankak ade mnko mi nu. »
 Baťaşarul kë batiinka.

Yetu adook bawaap du katoh ki Naşibaʔi

*(Maci 21.12-17; Luk 19.45-47; natenan ʔi Yowan
 2.13-22)*

¹⁵ Yetu na baťaşarul baban Yerutalem, kë wi ba-
 neejun ʔi Katoh Kaweek ki Naşibaʔi, kë Yetu aşë
 jun pdook bankwaapun na banknugun da. Awat
 ŋmeeşa ŋi batorkaar itaka†, na itij yi bawaap
 ŋbalab. ¹⁶ Abot aneenan bañaan bankunjiin bado
 kaţëpna ʔi Katoh ki Naşibaʔi meet. ¹⁷ Ajukan baka
 aji : « Mënt uko wi upiitaniin ʔi Ulibra wi Naşibaʔi i :
*katoh ki naan kadu'ana *katoh kañehanaani pa ŋtaak
 bti☆?* An kë naşë do ka *dko dmennaani di bakiij.* »
¹⁸ Baţenjan baweek na *bajukan Bgah batiink uko
 wi Yetu adolun, aşë la jibi bakdolun kadoo kafina
 ; baʔi'a, ʔiki pntuk bti pamaţ pjukan pi nul maakan.
¹⁹ Utaakal ubanle, Yetu na baťaşarul baji bapën ʔi
 ubeeka kaʔiis.

† **11:15** Batorkaar itaka baji batorkaar bayuday banwoonun ŋtaak
 ŋlon itaka yi baka bahilna banug iko idolni bţenjan babot baluk
 Katoh Kaweek ki Naşibaʔi daaşa. ☆ **11:17** Itayi 56.7.

*Bko bi bajaan bado bfig bankayi
(Maci 21.20-22)*

²⁰ Wi Yetu na baɕaɕarul baktɕepun na nfa, bawin bko bi bajaan bado bfig kɛ bakay te du intaañ. ²¹ Piyeer aleɕ uko unɕepun, aɕɛ ji na Yetu : « Najukan, tenan, bko bi ifɛpun bakay ɕaɕ. » ²² Kɛ Yetu aɕɛ teem aji : « Nafiyaaran Naɕibaɕi. ²³ Na manjoonan, dɕupan, woli ñaan aji na pnkun pi pɛnan ɕi iya ijot du bdɛk, woli aanwo na nɕal nɕɛb, aɕɛ fiyaar kɛ uko wi ajakun udolana, Naɕibaɕi kado uko mɛnɕ pa a. ²⁴ Ukaan kɛ nji kajakan, uko bti wi nakheparun woli nañehan Naɕibaɕi, nafiyaaran kɛ nadobi yeenk yeenk wa. Hɛnk Naɕibaɕi ado uko mɛnɕ pa an. ²⁵ Woli nañehan, aɕɛ kaar uko ulon na ñaan, namiirana, Aɕinan anwoon baɕi ahilna ami-iran kak ipekadu yi nan. ²⁶ [Kɛ woli naankmiir, Aɕinan anwoon baɕi aankmiiran kak ipekadu yi nan.] »

*Bahepar Yetu ñaan anɕu'ulun pdo iko yi akdolun
(Maci 21.23-27; Luk 20.1-8)*

²⁷ Yetu na baɕaɕarul bakak Yerutalem, kɛ wi Yetu awoon du Katoh Kaweeek ki Naɕibaɕi apoɕ, baɕɛnan baweeek, *bajukan Bgah na bantohi kɛ baɕɛ bi añaoga. ²⁸ Bahepara aji : « Mhina mhoɕ mi mi ikdolnun iko yi ba? In ajakiin kɛ ihilan kado ya? » ²⁹ Yetu kɛ aɕɛ teem baka aji : « Nji, dheparan uko uloolan ɕaɕ, nateemaan, nɕɛ nɕupan mnɕhina mi nji kadolnun iko yi. ³⁰ In ayilun Yowan pbattaar ba? Naɕibaɕi a kɛme bañaan baka? Nateemaan. » ³¹ Kɛ baɕɛ wo ɕi plaɕar jibi bawoon, aji : « Woli nteem aji Naɕibaɕi ayilulun, aheparun kaji, we ukaan kɛ nɛnfiyaara. ³² Kɛ woli nji bañaan bayilulun... hee!

» Baṭi bañaan ṭiki bañaan bti bafiyaar kē Yowan awo na manjoonan Naṭupar Naṣibaṭi. ³³ Kē baṣē teem Yetu aji baamme anyilulun. » Kē Yetu aṣē ji na baka : « Nji kak, mēnkṭupan mnhina mi nji kadolnun iko yi. »

12

Uhoñ wi balemp biki uwoorta
(Maci 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Yetu abot awo ṭi phoñ na bañaan banwoon ṭi Katoh Kaweeek ki Naṣibaṭi aji : « Ñiint alon abi tepi uwoorta wi mnko manjaan mandolna ubiñu, aṣē biig wa afooyan. Ajip bhēr ado dko dpooñni, abot akiin bliit bi mnlak bkuunṭaan pa bayen, aṣē dukar wa bañaan balon pa badoki bapooñle bawula kafah ki nul, aṣē ya bayaas. ² Wi wal wi upooñ ubanun, kē aṣē yil nalemparul alon du bañaan banwoon du uwoorta pa pyeenk kafah ki nul. ³ Bañaan bukuñ mēnt bamob nayili akob, adooka kē akak iñeen ijint. ⁴ Kē ñiint ajug uwoorta kē akak ayil du baka nalemparul alon kak. Bakoba ṭi bkow, abot akowandēna. ⁵ Ayil nawajantēn kē bafiña. Ayil kak balemparul batum balon kē bakob balon, aṣiñ balon.

⁶ Kē abukul i amaganun ṭaṇ aduki'aarun, ul i ayilun uyaas ubaañsaani du baka aṣē ji : « Baya kakali abuk naan. » ⁷ Kē wi bañaan biki adukarun uwoorta bawinun abuk ajug uwoorta aṣē laṭar aji : « I, akdukiin na iko yi aṣin, najoh nfiña, nṣē nduka na ya. » ⁸ Bamoba, aṣiña, ajej puum apēnan ṭi uwoorta afēl. ⁹ Kē we wi ajug uwoorta akdoon ba? Abi, kafin balemp biki aṭuun ṭi uwoorta, kajej wa,

kawul balon. ¹⁰ Naanleyiir uko umpiitun ʒi Ulibra wi Naʒibaʒi i?

“Pnduba pi baniw bapokun
pakakun amēban katoḥ ;

¹¹ Uko mēnt uwo udo wi Ajugun
unuura abot awo uñonjarēnaan ʒi kēʒ ki nun.”☆

¹² Baʒenjan baweek, *bajukan Bgah na bantohi bayikrēn kē bukal bakaan kē Yetu akhoñ han. Bado na pmoba wal mēnt aʒē ʒi pntuk. Baduka, aya.

Uko wi pluk Fetar daaʒa
(Maci 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³ Wi uko mēnt utēpun, bayil du Yetu balon ʒi bafaritay na baʒaʒ Herod balon pa pʒup ʒupana katenna me bahil kaʒaawana. ¹⁴ Babi aji na a : « Najukan, nme kē iwo ñaan i manjoonan anwoon aanji ʒi nin ñaan abot awo iinji kten uko wi ñaan awoon. Iji kjukan Bgah bi Naʒibaʒi jibi bawoon na manjoonan. ʒupun, bgah bi nun badinan nʒluk Fetar naʒih najeenkal daaʒa i? Nwo kaluka da kēme nēnwo i kaluka da? » ¹⁵ Yetu, ame nʒal ni kalagare ni baka, aʒē ji na baka : « we ukaan kē nakdo na pʒaawanaan ba? Naʒijaan pataka nten pa. » ¹⁶ Kē baʒij pataka plon. Kē aʒē ji na baka : « Kaara di in, na katim ki in iwoon da? » Kē bateem aji : « Fetar. » ¹⁷ Kē aʒē ji na baka : « Nakeerin nakakan Fetar uko unwoon wi Fetar, naʒē nakakan Naʒibaʒi uko unwoon wi Naʒibaʒi. » Kē baʒē ñonjar bti ʒi uko wi Yetu ajakun.

Pnaʒa ʒi pkeʒ
(Maci 22.23-33; Luk 20.22-39)

☆ 12:11 Kañaam 118.22-23.

18 Unuur mēnt, *Bataduk balonj babi ti Yetu, bukal bajaan baji pnaṭa ti pkeṭ paanwoo. Baji na a :
 19 « Najukan, Moyit apiit pa un aji : Woli ñaan aka abuk ašin kē akeṭi, ašē duk ñaaṭ anwoon aambuki, ayeenkan ahar abuk ašin mēnt ahilna abukara bapoṭ. 20 Kē ušē bi ka biint paaj na alon banṭaarun. Nateek aniim ñaaṭ ašē keṭ bē aambuki. 21 Natēbantēn kē aniim ñaaṭ mēnt akak akeṭ kē aambuki. Kē uwo haṇ pa nawajantēn. 22 Kē nin alon ti biint paaj na alon banṭaarun bukuṇ aanduk napoṭ. Wi bakeṭun bti, ñaaṭ kē akak akeṭ. 23 Kē hēnkuṇ, woli bañaan balun anaṭa ti pkeṭ, awo ahar in ti baka, wi bukal paaj na alon bti baniimulun? »
 24 Yetu ateem baka aji : « Mēnt ppaam nṭup ni Ulibra wi Naṣibaṭi na mnhina mi nul pakaan kē nakneem i? 25 Hēnk di uwoon, woli bañaan balun anaṭa ti pkeṭ, biint baankdo kajej baat, kē baat baankniima : bawo wal mēnt ji nwanjut ni baṭi. 26 Kē ti uko wi pnaṭa ti pkeṭ, naanleyiir Ulibra wi Moyit ti dko dankṭiiniyaanun uko wi bgof bankyikuṇ, jibi Naṣibaṭi ajakuṇ na Moyit aji : “Dwo Naṣibaṭi i Abraham, i Itaak, na i Yakob”? »☆ 27 Yetu akak aji : « Naṣibaṭi aanwo keeri i banketun, awo i bajeb. Naneem bnuura. »

*Uko undēmnuṇ ti iko yi bgah bajakuṇ
 (Maci 22.24-40; natenan ti Luk 10.25-28)*

28 Alon ti *bajukan Bgah antiinkun baka awin kē Yetu ateem bnuura, abi aṇog ahepara aji : « Ti iko yi bgah bajakuṇ, uhon udēmnuṇ dēm ba? »
 29 Yetu ateem aji : « Undēmnuṇ dēm wii wi “Fiinkan, iwi Itrayel : Ajugun Naṣibaṭi i nun awoha aloolan

☆ 12:26 Ppēn 3.6.

tañ. ³⁰ *Iwo kañal Ajugun, Naşibaţi i nu, na kaţëbu bti, na uhaaşu bti, na uşalu bti, na uforta wi nu bti.*✧”

³¹ Uko unyeenkun ʒi wa wii wi : “*Iwo kañal atenţu jibi inalan ʒuleefu.*✧” Nin uko ulon ʒi bgah uumpel pel iko yi. »

³² Najukan Bgah aji na a : « Uwo bnuura Najukan, itup manjoonan : Naşibaţi awoha aloolan tañ, uunkak aka alon kak. ³³ Kë pñala na kaţëb bti na uşalu bti, na uforta wi nu bti, na pñal atenţu jibi inalan ʒuleefu upel itenjan bti yi baţenjanun na yi bafınaran ʒ Naşibaţi.

³⁴ Yetu awin kë aʒiini na mntit aşë ʒi na a : « Iinlow Pşih pi Naşibaţi. » Nin alon aankak añoom phepara uko ulon.

*Hum di di Krittı ahinanun kawo abuk Dayiţ
(Maci 22.41—23.7; Luk 20.41-47)*

³⁵ Yetu aje ʒup awo ʒi pjukan du Katoh Kaweeek ki Naşibaţi aji : « Hum di di *bajukan Bgah bahilanun kaji Krittı awo abuk Dayiţ ba? ³⁶ Dayiţ ul, Uhaaş wi Naşibaţi udola kë aʒup ʒi uko wi Krittı aji :

Naşibaţi Ajugun aji na Ajugun :

*ʒoon ʒi kañen naan kadeenu
te ndoo ndo başooradu
ido kapafna baka ihoʒ.*

³⁷ Dayiţ ul, ʒi uleeful, aji du Krittı kaji Ajugun, hum di di ahinanun keeri kawo Abuk Dayiţ? » Pntuk pweek pawo ʒi ptiinka aşë lilan maakan.

*Nadoon kalipara bajukan Bgah
(Maci 23.1-36; Luk 20.45-47)*

✧ 12:30 Pleşan 6.4-5. ✧ 12:31 Bgah 19.18.

³⁸ Yetu aji na baka ti pjukan pi nul aji : « Nalipariin *bajukan Bgah, bukal banjaan banjal pñaay na imiſa iyul, kaŋal banohntën baka ti dko di bañaan baŋum, ³⁹ kaŋal pto ti kadun ti itoh iñehanaani na ti itij inuura ti ñfettu. ⁴⁰ Baji bade bka bti bi baat bayot, kabot kadaar kajon ti pñehan Naſibaſi pa pwinana. Naſibaſi alon kakob baka kakob kandëmnun maakan. »

*Uſen wi ñaaſ nayoſ najuuk
(Luk 21.1-4)*

⁴¹ Yetu aſo ataŋ na dko di bajaŋ bawatna itaka pa Katoh Kaweeſ ki Naſibaſi. Aten jibi bañaan bakwatun itaka da. Bayok baŋum bawat itaka itum.

⁴² Ñaaſ alon nayoſ najuuk kë aſë bi awata ktak-ktëb tañ.

⁴³ Kë Yetu aſë du baſaſarul aji na baka : « Dſupan na manjoonan, ñaaſ nayoſ najuuk i awul apelan bañaan bti banwulun itaka. ⁴⁴ Banwulun bukun bti bawul itaka yi bawoon baanumaa, kë ul ti bwaan bi nul aſë wul itaka bti yi anumiin pa pde. »

13

*Yetu aſup pjot pi katoh ki Naſibaſi
(Maci 24.1-3; Luk 21.5-7)*

¹ Wi Yetu akpënun ti Katoh Kaweeſ ki Naſibaſi, kë alon ti baſaſarul aſë ji na a : « Najukan, tenan knduba kweek na ñniw ñnuura ni babomanaanun Katoh Kaweeſ ki Naſibaſi. » ² Yetu ateema aji : « Iwin ñniw ñweek ni? Nin plaak paankduka kapaf ti ptënt pa, mangarandër bti. »

³ Yetu na baťaşarul baban du *pnkuŋ pi mno-liwera, kē Yetu ašē ʔo ataŋ na Katoh Kaweeek ki Naşıbaʔi. Wi bi Piyeer, Yakob, Yowan na Andre багаагуŋ na a, ašē hepara aji : ⁴ « ʔupun, lum di di uko waŋ ukwoon, kē we ukyuujuŋ kē iko mēnt bti iňogan ʔi pban. »

*Wal wi mnhaj mnweek mankjunun
(Maci 24.4-14; Luk 21.8-19)*

⁵ Yetu awo ʔi pji na baťaşarul : « Naťafaraan alon aguuran. ⁶ Baťum baluŋ kabi na katim ki naan kaji bawoon Krittū, kaguur baňaan baťum. ⁷ Woli naluŋ atiink ŋgut, abot atiink kē baktiiniyaan uko wi ngut na pgarandēr, nawutan kalēnk : iko mēnt iwo i kawo. Nameen kē uundobi wo uba umundu. ⁸ Uťaak unaťa ugut na uťaak ulon, pših pagut na plon. Du ŋmbaŋ ŋťum, mboş manluŋ kaşinťar, ubon uweek ubot uwo. Iko mēnt bti ikwoon ujuni wi mnhaj mnweek, ji mnhaj mi űaať ankyaan kabuk.

⁹ Naťafaraan an ʔi ŋleefan ; baňooťan du ŋruha, kakoban na itintēl du itoh iňehanaani, kaňooťan du kadun ki bantunja na ki başih, ʔiki nafiyaarēn. Wal mēnt naťup baka uko wi nameen ʔi nji. ¹⁰ Uťup Ulil Unuura uwo i duna kaťupana ʔi ŋťaak bti. ¹¹ Woli bamoban aňooť du uruha, nakdo kaťaaf uko wi nakyaan kaťup, uko unkyaan kabi ʔi bkowan wal mēnt naťupan wa, ʔiki mēnt an nakdoon kaťiini, Uhaaş wi Naşıbaʔi wa. ¹² űaan aluŋ kakeeşaar abuk aşin kado bafiŋa. Aşin napoť aluŋ kakeeşaar abukul kado bafiŋa, bapoť banaťara bajug baka kado bafiŋ baka. ¹³ Katim ki naan kaťu baňaan bti başooran. Kē anşaan amēban kaliint te kaban, abuur. »

*Mnhaj mnweek**(Maci 24.15-22; Luk 21.20-24)*

¹⁴ Yetu akak aji : « Woli nawin uko uwuṭaan maakan unjaan uṭopan* kē uwo ṭi dko di uwoon uunwo kawo – Iwi inkleyiirun yikrēnēn. Bañaan bankwoon du uṭaak wi Yuda bakeeriin baṭi baya du inkun iweek. ¹⁵ Anṭoon du uṣaala awutan kaneejar uko ulon. ¹⁶ Anwoon du ṇṭeeh awutan kakakar bayeti bi nul du katoh. ¹⁷ Ṇnuur mēnt, baat bankwoon na iyin, na bankbootanun bawuṭan. ¹⁸ Nañehaan uko mēnt uwut kaban ṭi wal wi uṣubal na mpoj. ¹⁹ Ṇnuur mēnt ṇawo ṇnuur ṇi mnhaj. Mnhaj manwoon maambaan kawohara wi Naṣibaṭi aṭakun umundu ; kē mnhaj mntēnt mun maankak alun kawo nin uyaaṣ ulon kak. ²⁰ Kē woli Ajugun aantinkṭēn lah ṇnuur mēnt, nin ñaan aankduka duka kado kahefēnt ; kē bañaan biki adatuṇ baṣē ṭu kē atiinkṇṭēn ṇa. ²¹ Woli alon ajakan : “Natenan, Krittu awo du dko daṇ” kēme : “Awo du dko dimon” nakfiyaara. ²² Bañaan balun kanaṭa kaṭilan kaji bawoon Krittu na baṭupar Naṣibaṭi. Bado mlagre na iko iñonjarēnaan pa woli bahilani baguur biki Naṣibaṭi adatuṇ. ²³ Naṭafaraan keeri, ddoḃi ṭupan iko bṭi inklun kabi. »

*Ubi wi Abuk Ñiint**(Maci 24.29-31; Luk 21.25-28)*

²⁴ « Ṭi ṇnuur mēnt, wi mnhaj manṭṭepun, unuur ujēmṣa, pli paankak anuur, ²⁵ ṇjah ṇajotna baṭi. Iko bṭi yi baṭi iṣinṭar. ²⁶ Wal mēnt, baṣē bawin *Abuk

* **13:14** Baṭiiniyaan ṭi uko wi kadun ki unton wi bagrek wi baṭuun du Katoh Kaweeḃ ki Naṣibaṭi ; natenan ṭi Daniyel 9.27; 11.31; 12.11.

Ñiint̃ ado kabi ɸi inf̃eluñ, awo na mñhina mñweek maakan na mnd̃em. ²⁷ Ayil wal m̃ent̃ ɸwanjut̃ ɸaya dko b̃ti ɸi umundu, ɸaya du kabañ ki baɸi na ki umundu ɸaɸonkr̃en biki adatuɸ.

Pjukan pi mnko

(Maci 24.32-35; Luk 21.29-33)

²⁸ « Natenan ɸi mnko : Wi inah ijunañ jun plu-uman k̃e itoh ikp̃en naji nayikr̃en k̃e pti paɸogani. ²⁹ H̃enk di ukwohañ pa an kak : woli naluñ awin iko yañ k̃e ibani, nameen k̃e Abuk Ñiint̃ aɸogi, awo ɸi pl̃eman. ³⁰ Na manjoonan, dɸupan, kawuuñ† ki kaankt̃ep b̃e iko yi b̃ti iinwinanaa. ³¹ Baɸi na mboɸ ɸaba, k̃e ɸɸup ɸi naan ɸaɸ̃e wo ɸaankba. ³² K̃e unuur wi iko m̃ent̃ b̃ti ikbiiñ, k̃eme woori m̃ent̃, nin ñaañ aloñ aamme me wa, m̃ent̃ ɸwanjut̃ ɸi baɸi, m̃ent̃ ɸi Abukul a, Naɸibaɸi Paapa ɸaɸ̃ ameeñ wa.

Nawoon bten

(Maci 24.36-51; Luk 21.34-36)

³³ « Naɸafaraan, nawoon bten, naamme wal wi uko m̃ent̃ ukbanuñ. ³⁴ Uwo ji ñiint̃ ankyaañ bayaaɸ aɸ̃e dukar balemp katoh, andoli na ulemp wi nul, aji na nayeɸ bgah awo bten. ³⁵ Nawoon keeri bten, naamme woori wi ajug katoh akbiiñ, naamme me abi na utaakal k̃eme na utejan mñjel, k̃eme uhaañ ɸguk k̃eme na nfa. ³⁶ Nalipariin akur kur abañ aɸ̃e ɸ̃enkan nawo ɸi bñoy. ³⁷ Uko wi ɸi kaɸupanañ, dɸup wa baɸaañ b̃ti, nawoon bten. »

† 13:30 K̃eme Umundu wi ɸwooñ wi.

14

Bala pfiŋ Yetu

(Maci 26.2-5; Luk 22.1-2)

¹ Ufettu wi ipoom indaŋ na *Ufettu wi Mbuur ŋaduka ŋnuur ŋtëb, kē baŋenjan baweeek na *bajukan Bgah bašë la jibi bakdoli mntit kadoo kamob Yetu kafiŋa. ² Baji : « Ŋwut kado nin uko ulonŋ ɿi ufettu, ji bañaanŋ babi baŋinŋar. »

Ŋaaŋ alonŋ ajees Yetu ukëra ujuŋ ulil pŋëkëñ ɿi bkow *(Maci 26.6-13)*

³ Yetu awo du ubeeka wi Betani du katoh ki Timonŋ i bajaanŋ badu namaak bdoo. Wi bawoonŋ ɿi pde, ñaaŋ alonŋ kē ašë bi na ukëra ujuŋ ulil pŋëkëñ ɿi pŋukar pmpoŋi pi banugnuŋ itaka itum. Ukëra mënŋ ubomanaan bko bi bajaanŋ bado nardu abot atam maakan. Afom pa ašë jeeš ukëra ɿi bkow bi Yetu.

⁴ Kē bañaanŋ balonŋ bašë wo baanlilani, baŋur ŋuran aji : « We ubaanŋ awo pŋok ukëra pi ba? ⁵ Woli bawaap lah wa baka uko umpeluŋ baluk bi ušubal*, kajej itaka mënŋ kawul bajuuk. » Badee-baŋër ñaaŋ.

⁶ Kē Yetu ašë ji na baka : « Nawutana, we ukaanŋ kē naknoorana ba? Ado uko unuura pa nji. ⁷ Bajuuk, nawo na baka ŋnuur bti, nahilan kado baka bnuura, wal wi naknumiinŋ, kē nšë wo mënkwō na an ŋnuur bti. ⁸ Ado uko wi ahilanuŋ pdo, adobi ɿu ɿu ukëra ujuŋ ulil pŋëkëñ ɿi uleef naan pa umoy. ⁹ Na manjoonan, dŋupan, dko bti di baktupunŋ Uŋup Ulil Unuura, baŋup kak uko wi ñaaŋ i adoluŋ, kalešna'a.

* **14:5** Uko umpeluŋ baluk bi ŋnuur iñeen-week ŋyaaš ŋwajanŋ.

*Yuda Itkariyot aŕu na pwaap Yetu
(Maci 26.14-16; Luk 22.3-6)*

¹⁰ Yuda Itkariyot, alon ʔi banjañan iñeen na batëb aya du baŕenjan baweek pwul baka Yetu. ¹¹ Wi batiinkulun, balilani ašë hona itaka. Kë ašë wo ʔi pla jibi akdolun kadoo kawul baka Yetu.

*Baŕašar Yetu babomandër ufettu wi mnjeeh
(Maci 26.17-25; Luk 22.7-13; Yowan 13.21-30)*

¹² ʔi unuur uteek wi ufettu wi ipoom indaŕ, wi bañaan bajaan bafin ʔkaneel pŕenanaan ufettu wi mnjeeh, baŕašar Yetu baji na a : « ʔun di inaluñ nya ʔbomandër ideena kañah ki ufettu. » ¹³ Ayil wal mënŕ baŕašarul batëb, aji na baka : « Nayaan du ubeeka, naya kayit na ñiinŕ alon ankuñiin pdunk pi meel : naŕašana. ¹⁴ Katoh ki akneejuñ, najakan na ajug katoh mënŕ: “Najukan aji : ʔun di meet di akdeenun pde pi ufettu na baŕašarul dawoon?” ¹⁵ Ayuujan meet dhaan du bko duuŕ danwoon na iko yi naknumiin bti, dul di nakyaan kabomandërun ʔhilna ʔde pde pi ufettu. » ¹⁶ Baŕašarul baya, aban du ubeeka, aŕenk kë iko iwo bti jibi ajakun na baka kë baboman pde pi ufettu.

*Yetu aŕup kë alon ʔi baŕašarul alun kawaapa
(Maci 26.20-25; Luk 22.14; natenan ʔi Yowan 13.21-30)*

¹⁷ Wi utaakal ubanuñ, Yetu aban na baŕašarul iñeen na batëb. ¹⁸ Wi baŕoon awo ʔi pde, Yetu aji : « Dŕupan, na manjoonan, alon ʔi an, ankndeen na nji alun kawaapën. » ¹⁹ Bajooŕani, kë andoli ašë wo ʔi phepara aji : « Woon nji a i? » ²⁰ Kë ašë ji na baka : « Alon ʔi an baŕašar naan iñeen na batëb, ankŕuun kañen na nji ʔi praata. ²¹ Aa, *Abuk Ñiinŕ awo kakeŕ

jibi upiitaniin ti a ti Ulibra wi Naşibaţi, kē anşaan awula aşē wuŋan. Uhokan lah awo aankbuka. »

Yetu aţup aji Piyeer aluŋ kapok pme'a

(Maci 26.26-29; Luk 22.17-20,31-34)

²² Wi bakdeen, Yetu ajej kapoom, abeeb Naşibaţi, akitēş ka, awul baka aşē ji : « Najejan, uleef naan wii wi. » ²³ Abot ajej pnkalame pi poot, wi abeebun Naşibaţi aba, aşē wul baka badaaŋ, kē badaaŋ bukal bti. ²⁴ Aji na baka : « Pñaak pi naan pii pi, pankntuluŋ pa pntuk pweek maakan, pi Naşibaţi aţenanaanuŋ bhoŋar. ²⁵ Dţupan, na manjoonan, nin mēnkak adaan poot te unuur wi iko bti ikkakun ihalu du Pşih pi Naşibaţi. »

²⁶ Bayeeh añaamarēn aba, aşē pēn pya du *Pnkun pi Mnoliwera. ²⁷ Yetu aji na baka : « An bti nadukēn, jibi upiituŋ ti Ulibra wi Naşibaţi :

“Dkob nayafan kafin,

ŋkaneel ŋaşē ŋawayşēr”✧

²⁸ Kē wi nji kanaţiin ti pkeţ, djot kadun kayoonkan du Galilay. »

²⁹ Piyeer aji na a : « Woli bañaan bti baya aduku, nji mēnkduku! » ³⁰ Yetu ateema aji : « Na manjoonan dţupu, na utejan wi, ji uguk udo kahaan uyaaş utēbantēn, iwi, ipok nyaaş ŋwajanţ kaji iimme'ēn. »

³¹ Kē Piyeer aşē taman maakan aji : « Woli ddoo wo i pkeţ na iwi, nin, mēnkpok kaji mēmme'u. » Kē bukal bti bakak aji haŋ.

Du Gettemaniya

(Maci 26.36-46; Luk 22.40-46)

³² Baban du dko di bajaan bado Gettemaniya kē Yetu aşē ji na baţaşarul : « Naţoon ti, dya pñehan

✧ 14:27 Fakariya 13.7.

Naşibaŋi. » ³³ Ajeŋ na a Piyeer, Yakob, na Yowan aşë jun phaajala na ptiink mnhaj ʔi uhaaş wi nul. ³⁴ Aji na baka : « Uhaaş wi naan ujootani, pjootan pdiŋ maakan kē ndo kita ; nadukiin ʔi nawo bten. »

³⁵ Kē wi ajohariin aya low ntiisu, aşë jot ʔi mboş añehan Naşibaŋi, aji woli uhilan lah kawo, mnhaj mankmbiin mi manlowa. ³⁶ Aji : « Abba†, Paap, iwi inhiniin iko bti, lowaan mnhaj mi ʔi nji ; uşë uwut kawo uko wi nŋaluŋ, wi iŋaluŋ ukdolaniin.

³⁷ Yetu akak aşë ʔenk baŋaşarul kē bakŋoyent, kē aşë ji na Piyeer : « Timon, inoyent? Iinhilan awo bten uwoori uloolan ʔañ. ³⁸ Nawoon bten nado kañehan nawutna kajot ʔi kaguuru. Uhaaş wi nan uŋal pdo bnuura kē nleefan ʔaşë waŋ uforta. »

³⁹ Akak aya alow baka añehan Naşibaŋi awo ʔi pkakalēs uŋup wi aŋupun ʔi kateeku. ⁴⁰ Awugşa akak, aŋenk baŋaşarul kē bakŋoyent, kēs ki baka kadiŋ bŋoy, baamme uko wi bakteemuluŋ.

⁴¹ Yetu akak uyaaş uwajantēn du baŋaşarul aŋenk kē bakŋoyent aşë ji na baka : « Nanoyentēn, nanoorfēnan. Uko mēnt ubaa. Wal wi *Abuk Ņiint awoon i kawulana ʔi iñen yi bado buŋaan ubani.

⁴² Nanaŋiin nja! Natenan, ankwaapnuŋ añogi, awii wi. »

Bamob Yetu

(Maci 26.47-56; Luk 22.47-53)

⁴³ ʔi dko mēnt, wi Yetu ahumuŋ kaŋiini, kē Yudaŋ, anwoon alon ʔi banjañan iñeen na batēb, aşë wuj na pntuk pi bañaan banwoon na ikej na induk. Baŋenan baweeek na *bajukan Bgah na bantohi

† 14:36 Abba : ʔi uŋup uaramayik dawoon Paap.

bayilun baka. ⁴⁴ Yuda, anwaapulun aji na baka, hēnk di di nakmeenun ñaañ mēnt, aji : « I nji kamookun, ula namobana, nawutan kado abuur. » ⁴⁵ Wi abanaañ ban aňog Yetu ašē ji na a : « Najukan » ašē mooka. ⁴⁶ Bukundu kē bašē dēpa ti a amoba. ⁴⁷ Alon ti banwoon da apēnan kej atib nalempar naših i baťenjan, abi fala fal kabať.

⁴⁸ Yetu kē ašē tiini na baka aji : « Dwo nado buťaan i, kē nado bi pmobēn na ikej na induk? ⁴⁹ Nnuur bti dji kawo na an du Katoh Kaweek ki Našibaťi kajukan, kē naammobēn. Kē uko wi Ulibra wi Našibaťi ujakun uwoon kadolana. » ⁵⁰ Kē wal mēnt, baťašarul bti bašē ti aduka.

⁵¹ Naťaša alon anguradiin blaañ ťañ akťašulun. Bamoba, ⁵² kē ašē wutan blaañ aťi byišu.

*Baňooť Yetu du uruha wi bayuday
(Maci 26.57-68; Luk 22.54-55,63-71; natenan ti
Yowan 18.13-15)*

⁵³ Baňooť Yetu du uko naših i baťenjan. Baťenjan baweek, bantohi na *bajukan Bgah bayit da bti. ⁵⁴ Piyeer kē ašē low du kafēť aťaša te du blay meēť bi katoh kaweek ki naših i baťenjan. Aťo na balemp atēma. ⁵⁵ Baťenjan baweek na bawayēš bťup bti bandukiin bala uko utapar Yetu kahilna kado bafiña ašē wo baanwini. ⁵⁶ Baťum baji batapara kē nťup ni baka nāšē wo nāanji nāyeenkiir. ⁵⁷ Balon baji banaťa katapara kaji : ⁵⁸ « Nťiinka kē aji afom Katoh Kaweek ki Našibaťi, ki iñen yi baňaañ ibomanun, kašē kaniw ti nťnuur nťwajant, kalon ki iñen yi baňaañ iwoon iinkboman. » ⁵⁹ Baando tiinkar tiinkar ti uťup wun.

⁶⁰ Naših i baŋen anata wal mēnt anat ti ptoof pi baka ašē hepar Yetu aji : « Iinkhepna ti uko wi baŋaan biki baktupun ti iwi i? » ⁶¹ Kē ul ašē yompa yomp, aanji nin uko ulon. Naših i baŋen akak ahepara aji : « Našibaŋi i njaan ndēman, iwi iwoon Krittū Abukul i? » ⁶² Yetu ateema aji : « Nji a. Kē našē lun kawinēn nji *Abuk Ōiint nŋo ti kadeenu ki *Andēmūn Maakan. Nalun kawina kak ado kabi na infēlun yi baŋi. »

⁶³ Kē naših i baŋen ašē tow imiša yi nul† aji : « Ndoona we kak bamaar ba? » ⁶⁴ Natiink bti kē akar Našibaŋi. We wi našalun ti uko wi ba? » Kē bukal bti bašē ji aduknaanaa, awo i pkeŋ. ⁶⁵ Balon bawo ti ptējēra, awuna kaara akoba ašē ji na a : « Iwi, Naŋupar Našibaŋi, ŋupan ŋaan ankobiin. » Kē balemp bašē wo ti pkoba.

*Piyeer apok aji aamme Yetu
(Maci 26.69-75; Luk 22.56-62; natenan ti Yowan
18.15-18,25-27)*

⁶⁶ Wi Piyeer awoon ti uŋeeh, du blay, kē ŋaat alon ti balemp biki naših i baŋen ašē ban. ⁶⁷ Wi awinun Piyeer kē aktēma, ašalana ašē ji na a : « Iwi kak ibi wo na Yetu i Nataret. » ⁶⁸ Kē ašē pok aji : « Iji we? Mēndo me me uko wi injalun pŋup. » Atool ppēn du blay bi bdig [kē uguk ušē haan].

⁶⁹ Ōaat nalemp awina ašē wo kak ti pji na banwoon da : « Awo ti baka. » ⁷⁰ Kē Piyeer akak apok. Uunjoni kē banwoon da bašē wo ti pji na a : « Iwi, na manjoonan, iwo alon ti baka, idoo wo i utaak wi Galilay. » ⁷¹ Kē ašē mehna aji na Našibaŋi afēpa

† 14:63 Atow imiša yi nul pyuujna kē adeebaŋi.

woli aanktup manjoonan, awo ti pji : « Mëmmë ñiint i najakuñ hënk. »

⁷² Ti dko mënt kë uguk uşë haan uyaaş utëbantën. Kë Piyeer aşë leş uţup wi Yetu abiin aji na a : « Ji uguk udo kahaan uyaaş utëbantën ipok nyaaş ɲwajanţ kaji iimme'ën. » Aţi wal mënt, apën bdig awooni.

15

Bañooţ Yetu du kadun ki Pilat

(Luk 23.1-5,13-25; Maci 27.1-2,11-14; natenan ti Yowan 18.28-38)

¹ Wi nfa mambanan ban kë baţenjan bawEEK başë ʈo ayit na bantohi, na *bajukan Bgah na bañaan bti biki uruha wi bayuday. Bado kë batan Yetu aşë ñooţa aya wul Pilat. ² Kë Pilat aşë hepar Yetu aji : « Iwi, iwoon naşih i bayuday i? » Kë ateem aji : « Iwi, ijakuñ han. » ³ Baţenjan bawEEK batapara iko itum. ⁴ Pilat kë akak hepara : « Iinka uko ulon uţup i? Iinwin iko yi baktapariin bti? » ⁵ Kë Yetu aanteema teem nin uko ulon, kë Pilat adoo ñonjar.

⁶ Ufettu undoli Pilat aji wutan pa bañaan biki aşıhun nakalabuş i baheparun. ⁷ Kë ñiint alon i ba-jaan bado Barabaat aşë wo ukalabuş, ul na bañaan balon banfinun ñaan wi bakyewlanun ubeeka.

⁸ Pntuk pabi aşë wo ʈi phepar Pilat uko wi ajonun kado baka. ⁹ Pilat aji na baka : « Nanjal nwu-tanan naşih i bayuday i? » ¹⁰ Ame kë baţenjan bawEEK bakuj Yetu, ukaan kë baţija'a. ¹¹ Kë baţenjan bawEEK başë wuuk pntuk paţëp ʈëp paji awutan baka Barabaat. ¹² Pilat akak ajej bţup aşë ji : « We wi nji kadoon keeri na i najaan nado naşih i

bayuday? » ¹³ Kë bakak ahuuran aji : « Pañana! »
¹⁴ Pilat aji na baka : « Buṭaan bhoŋ bi bi adoon ba? »
 Kë babaa huurana huuran maakan aji : « Pañana!
 » ¹⁵ Jibi Pilat aṇaluŋ pdo uko unliluŋ pntuk, awutan
 baka Barabaat, aṣë do kë bakob Yetu na itintël, aṣë
 wul baka a bapaŋ.

Bangoli baben Yetu

(Maci 27.27-31; natenan ti Yowan 19.2-3)

¹⁶ Bangoli bañoot Yetu du blay bi katoh ki Pilat
 nantuŋa, aṣë du batënt baka bti. ¹⁷ Bawoharëna
 bayeti bjeenkal jud, abot aṣiir iyiw ado ukël aṭu'a
 ti bkow*. ¹⁸ Bawo ti pnohntëna aji : « Nwulu
 mboṣ, iwi naṣih i bayuday. » ¹⁹ Bakoba ti bkow
 na pmul, atëfjëra abot aṇup ti kadunul, kawo ji
 badëmana. ²⁰ Wi babenuluŋ aba, bapënan bayeti
 bjeenkal akakana imiṣa yi nul, aṣë pën na a pya
 kapaŋ ti krut.

Bapaŋ Yetu

(Maci 27.32-44; Luk 23.26-43; Yowan 19.17-27)

²¹ Baṭu ñiint alon i katim ki Timon, i ubeeka wi
 Kiren ampënnuŋ uṭeeh pkuŋa krut ki Yetu, awo aṣin
 bi Alektandër na Rufut. ²² Bañoot Yetu du dko di
 bajaŋ bado Golgota uwoon « Kaheem ki Bkow. »
²³ Bawula poot pi banaakrënuŋ na bko bi bajaŋ
 bado miir kë apok pdaan. ²⁴ Bapaŋa afaaṣiir imiṣa
 yi nul, wi badoluŋ kanuŋ na mnlaak, katenna uko
 wi andoli akyitanaanuŋ.

²⁵ Wi nwoori kañeen kalon nabanuŋ wi wi ba-
 paŋuluŋ. ²⁶ Bapiit ti bkowul duuṭ ti krut uko
 unṭuun kë bapaŋa, uwo « Naṣih i bayuday. »

* **15:17** Bado hënk anaaman na uko wi Tetar naṣih najeenkal ajaan
 aṭu ti bkow.

²⁷ Bapaŋa na balat batëb, alon ʔi kadeenu ki nul, alon ʔi kamayu. [²⁸ Kë hënk di di uko upiitun ʔi Ulibra wi Naşibaʔi udolaniin, uji : « *Banaakrëna na bado buʔaan.* »]

²⁹ Banktëpun bakar karana aşë bët bëtan ikow aji : « Mbeeh, mënt iwi ijakuŋ aji iwat Katoh Kaweek ki Naşibaʔi kaşë kaniw ka ʔi ŋnuur ŋwajanʔ i? ³⁰ Heliin ʔi kruʔ, ibuuran uleefu. » ³¹ Baʔen baweek kak na *bajukan Bgah banaakiir abeŋa aji : « Abuuran balon aşë wo aanhil pbuuran uleeful! ³² Aanwo Krittü naşih i Itrayel i? Aheliin keeri hënkun ʔi kruʔ ŋwin, ŋşë ŋfiyaar. » Biki bapaŋun na a bado kara kak.

Pkeʔ pi Yetu

(Maci 27.45-56; Luk 23.44-49; natenan ʔi Yowan 19.28-30)

³³ ʔi udiin unuor, unuor umara mara awunana, kë bdëm başë wala ʔi umundu bti, ado ŋwoori ŋwajanʔ. ³⁴ ʔi ŋwoori ŋwajanʔ ŋi pnak, Yetu kë aşë do pdiim aji : « Eloy, Eloy, lama tabaktani » uwoon: « *Naşibaʔi i naan, Naşibaʔi i naan, we ukaan kë iwutën?* » ³⁵ Balon banwoon da, wi batiinkulun, baji : « Natiinkan, adu *Eli. » ³⁶ Alon aʔi, atoop kalëmënt kantanun ʔi pmul ʔi poot ptaaktaan, awula adaan, aşë ji : « Nayoonkan, ŋten me Eli abi kawalana. » ³⁷ Kë Yetu aşë do pdiim pweek aşë jëmşä. ³⁸ Blaañ bkëm maakan banjaan baneenan bañaan pneej du dko dyimanaan maakan di Katoh Kaweek ki Naşibaʔi batowa ʔi ptoof. ³⁹ Naweek i bangoli iñeen-week alon anaʔ wal mënt ataŋ na

☆ **15:34** Kañaam 22.2.

Yetu. Wi awinun jibi ajëmşiiñ, aşë huuran aji : « Ñiint i awo na manjoonan Abuk Naşibaţi. »

⁴⁰ Uka kak baat balon bannaţun alow aşë ten, bi Mariya i utaak wi Magdala, Falome, Mariya anin Yakob nampoţi na Yotet, bawo  i bakan m ntan. ⁴¹ Baat m ntan bajaan babi ka aş Yetu kabot ka enka wi awoon du Galilay. Baat batum kak bampayiiñ na a du ubeeka wi Yerutalem bawo da.

Umoy wi Yetu

(Maci 27.57-61; Luk 23.50-56; natenan  i Yowan 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Utaakal uke  udo bi ban, k   iint alon i katim kawoon Yotef, anwoon i ubeeka wi Arimati aşë bi. Awo  naan antiinkaniin  i uruha wi bayuday, awo  i pyoonk ubi wi P ih pi Naşibaţi. Aya na mnt r ahepar Pilat puum pi Yetu wal m nt  iki unuur m nt uwo wi pbomand r pa unuur wi pnoorf n. ⁴⁴ Pilat a on r k  Yetu adobi ke , wi wi a aan adu naweek i bangoli i neen-week, ahepara me ujoni, wi ake nun. ⁴⁵ Wi ateemulun, k  aşë dinan Yotef ajej puum. ⁴⁶ Yotef anug bla  bi ifaal, awalan puum pi Yetu  i krut aşë bootan pa na ba, aya b kan pa  i bh r bi bajipun  i kaban ki plaak. Ado k  bak l plaak pweek  i pl man pi bh r. ⁴⁷ Mariya i utaak wi Magdala na Mariya anin Yotet baten dko di bab kanulun bnuura.

16

Baat ba  nk bh r k  bawo bjint

(Maci 28.1-10; Luk 24.1-10; natenan  i Yowan 20.1-10)

¹ Wi *unuur wi pnoorfën wi bayuday uţëpun, Mariya i utaak wi Magdala, Talome na Mariya anin Yakob banug ukëra ujun ulil pţëkëñ katul tulani ti puum pi Yetu. ² Ti unuur untaşun unuur wi pnoorfën, na nfa kub wi unuur upënuñ, kē başë ya du bhër bi Yetu. ³ Balaţar aji : « In abaan aya kakëlun plaak panwoon ti plëman pi bhër ba? »

⁴ Kē wi başaan akat kēş aşë win plaak pandëmun maakan kē pakëlanaa. ⁵ Baneej du bhër aşë win ti kadeenu ki baka naţaşa alon anwohariin kamişa kafaatal kē aţoo, kē başë lënk maakan.

⁶ Aji na baka : « Naklënk, nala Yetu i Nataret, i bapanun: anaţa ti pkeţ, aanwo ti. Natenan dko di bapiintanulun. ⁷ Nayaan naji na Piyeer na baţaşarul bandukiin: “ajotan kadun du Galilay, dul di nakwinnulun jibi abiin aţupan.” »

⁸ Bapën du bhër aşë ti, nleef naki na baka, kē babot aňonar maakan, palënk pi balënkun paţu kē baantup nin ñaan uko ulon te ado ban katoh.

Yetu apën awinana wi anaţiin ti pkeţ

[⁹ Yetu anaţa ti pkeţ na nfa mi unuur unţaanun unuur wi pnoorfën. Apën awinana duna ti Mariya i utaak wi Magdala, i abiin apënan nntaayi paaj na ulon. ¹⁰ Aya aţup uko mënt bambiin awo na Yetu banwoon wal mënt ti puum awooni. ¹¹ Wi batiinkun kē anaţa ti pkeţ, kē ul abot awina, baanfiyaara.

¹² Wi uko wan uţëpun, Yetu apën awinana awo ji ñaan nampaţi ti baţaşarul batëb bankyaantun aya du ufëţ unwoon du uţëh. ¹³ Bukun mëntan bakak aţup bandukiin uko wi bawinun, kē baanfiyaar baka kak.

¹⁴ Yetu abaañsaan apën awinana ti banjañan iñeen na alookan wi baṭoon ti umeeṣa pa pde, aṇoman na baka ti uko wi bawoon baanfiyaari na ti pdënëm pi nhaaṣ ni baka tiki wi anaṭiin ti pkeṭ aṣë pën awinana, baanfiyaar banwinulun.

¹⁵ Akak aji na baka : « Nayaan ti umundu bti naṭup Uṭup Ulil Unuura bañaan bti biki umundu.

¹⁶ Ankfiyaarun kabot kayeenk batitmu abuur, kë anwoon aankdi pfiyaarën aduknaana. ¹⁷ Iko yi ikyyuujun kë bafiyaari : Balun kado kadook nṭaayi ti katim ki naan. Balun kaṭiini nṭup nyaanṭ. ¹⁸ Bajej npula ti iñen yi baka. Woli badoo daan bnunk bankfiñarun, nin uko ulon uunkdo baka. Bapaf bamaakal iñen kajeban baka. »

¹⁹ Wi Yetu Ajugun aṭiiniin aba, aṣë deenana baṭi, aṭo ti kañen kadeenu ki Naṣibaṭi. ²⁰ Kë baṭaṣarul baṣë ya du dko bti aṭup Uṭup Ulil Unuura. Ajugun alemp na baka abot ayuuj kë uko wi bakṭupun uwo manjoonan na iko iñonjarënaan yi bakdolun.]

Ulibra wi Naşibaṭi
New Testament and Shorter Old Testament in
Mankanya

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mankanya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mankanya

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 30 Dec 2021

a40dd8c3-0687-5ed7-bd1a-ef16ae8e3b9c